

DOMOLJUB

Glasilo Jugoslovanske Kmetске Zveze

Izhaja vsak četrtek. — Cena mu je 15 K na leto. — Za Nemčijo 19 K. — Za Ameriko in druge tuje države 20 K. — Posamezne številke se prodajajo po 50 vinarjev.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. — Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Kmetje, jezik za zobe!

Sedanjemu predsedniku deželne vlade so postali protesti, ki jih sprejema ljudstvo na brezštevilnih shodih proti objavljenemu načrtu novega ljudskošolskega zakona, zelo neprijetni. Ljudstvo se poslužuje svoje ustavne zajamčene pravice, izjavlja glasno, da odklanja ogorčeno vsak poizkus protiverske vzgoje svoje mladine, deželni predsednik pa grozi, da »bo vlada proti nadaljnemu hujskanju v tej smeri prisiljena energično nastopiti«. A tako? Ljudstvo naj molči, ko neki šolski odbor pod plaščem naučnega ministra Davidovića sklepa in odreja, kakšna bodi za naprej vzgoja mladine? Ljudstvo naj molči, ko mu po novem načrtu jemlje vsak, tudi najmanjši vpliv na šolstvo? Ko nima ne pri nalaganju bremen za šolstvo, ne pri ureditvi šolstva, ne pri imenovanju učiteljev besede? Ljudstvo naj molči, ko javno proglašajo, da hočejo zatreči versko-nravno vzgojo mladine v šolah? Ljudstvo naj mirno gleda, ko nekateri kulturno-bojni petelini z nekakim zanosom oznanjajo, da hočejo vzeti Cerkvi ves vpliv na šolo in smer vzgoje v šoli? Ali ne proglašajo vsega tega predlagani načrt novega ljudskošolskega zakona? Pa predsednik deželne vlade hiti oznanjat, češ, v osnovni šoli je med učnimi predmeti tudi verouk, ki ga poučuje duhovnik. Vemo, g. deželni predsednik, da v Jugoslaviji še za enkrat nismo tako daleč, da bi namah vpegljali francoske razmere. Tudi najbolj svobodomiselnoliberalna vlada pri nas danes ne bi imela toliko žalostne korajžje, še manj pa toliko odkritosrčnosti, da bi verouk kratkomalo vrgla iz ljudskih šol. Pa za to ne gre, g. deželni predsednik. Ljudstvo je v svojem zdravem razumu prav dobro umelo bistvo vprašanja. Hotelo je zadeti duh tega šolskega načrta, ki kakor strupena sapa veje v njem. Proti temu je ugovarjalo, proti temu se je upiralo in se bo tudi nadalje, dokler ne bo imelo trdnega zagotovila, da je ta in vsak sličen napad na njegov najdražji zaklad za vedno pokopan. Pretenj in groženj se ne ustrašimo, ko še potegujemo za svoje pravice. Mar niste brali, g. predsednik, vseh neštevilnih resolucij, ki jih je ljudstvo v tem vprašanju že odposlalo na vlado? Mar niste zapazili, da se ljudstvo upira proti temu, da hočejo izrinuti versko-nravno vzgojo iz šole, ne protiviti se pa temu, da milostno še puste vero-

uk kot učni predmet v šoli? Kakšen pomen naj ima verouk v šoli, če lahko pri vseh drugih predmetih v smislu načrta učitelj pobije to, kar je veroučitelj gradil? Ali ne vzgaja lahko zopet v smislu načrta brezverski učitelj otroke krščanskih staršev popolnoma po svojih nazorih? Ali ne uči zopet po smislu načrta mohamedanski učitelj otroke krščanskih staršev po svojih nazorih? Menda vendar ne boste tajili, da je to načelo izraženo v načrtu? Kdor zna jasno misliti, bo tudi priznal, da proglašava ravno to misel tudi v načrtu proglašeno načelo, da je šola nezavisna od Cerkve. To je pa tudi zadnji razlog, da načrt zameta versko vzgojo v šoli in hoče imeti le nravno vzgojo. Mi pa dobro vemo: Načela imajo svojo ravno pot, ne poznajo kompromisov in ne polovičarstva. Versko načelo pri odgoji mladine zameta; naravna posledica tega napačnega načela bo, če bi obveljalo, v svoji končni posledici protiverska šola. Ker pa mi tako šolo za svoje otroke odklanjamo, zato odklanjamo tudi novi šolski načrt, pa če je komu to ljubo ali ne ljubo.

Ko se ljudstvo tako poteguje za svoje pravice, oznanja predsednik deželne vlade, da se »izziva v naši mladi državi kulturni boj«. To je zopet povest o jagnjetu, ki je kalilo volku vodo. Ko ljudstvo brani svoje pravice, oznanjajo, da izziva na protiverski boj (kulturni boj pomeni v domačem jeziku protiverski boj). Dosedaj so učeni pravoznanci vedno učili načelo: kdor brani svojo pravico, ne dela nikomur krivice. Gospod deželni predsednik je pa drugačnega mnenja. On pravi, da mi, ki zagovarjamo svojo pravico, izzivamo protiverski boj. Ravno njemu se ta izjava prav malo poda. Ali je pozabil, da je ravno glasilo onega krila liberalne stranke, katerega duševni vodja je on, šele pred nekaj dnevi slovesno proglasilo protiverski — kulturni boj za najnujnejšo in najpotrebnejšo stvar liberalne stranke. Ali je že pozabil, da je liberalna »Domovina«, torej glasilo njegove struje, proglasila, da mora verski pouk iz šole, da se mora vpliv vere in Cerkve iztisniti iz vsega javnega življenja? Kaj je to drugega kakor kulturni boj? Kdo ga torej oznanja? Kdo izziva? Bodimo odkritosrčni: Po programu in načelih, ki jih zastopa vaša struja, ni mesta v šolah ne za versko vzgojo in tudi ne za verouk. Vse govoričenje v nasprotnem smislu je le pesek v oči slabo poučenega ljudstva. Mi to

dobro vemo, zato ne bomo jenjali odpirati ljudstvu oči po shodih in časopisju. Zato kličemo: Krščansko ljudstvo, na straž! Gre za versko-nravno vzgojo tvoje dece! Pristaši sedanjega predsednika deželne vlade ti že javno oznanjajo protiverski boj.

Maksimalne cene za živino.

So že na delu. Preiranjevalni urad je določil maksimalne cene za živino. Liberalna »Domovina« pravi, da so te cene primerne. Na vse druge stvari, ki jih kmet potrebuje, so pozabili. Zanje ni maksimalnih cen, razen za usnje, ki ga pa ne dobivamo. To, kar mi kmetje imamo in s čimer moremo razpolagati, to odtegnejo našemu gospodarstvu. Na to, kar mi potrebujemo pozabljajo. S čim naj mi plačujemo, če gre drugim stvarjem cena navzgor, cene naših pridelkov pa potiskajo navzdol? Ni več daleč čas, ko mora kmet pri takem gospodarstvu sedanje liberalno-socialistične vlade propasti. Mi smo že neštokrat poudarili: Dajte nam blago po predvojni cenah. Potem bodo tudi cene za poljedelske pridelke drugačne. Nihče ne bo tako neumen, da bi si sam zadrgnil zanjko okoli vratu. Zato tudi mi proti temu samolastnemu poseganju v naše pravice najodločneje protestiramo. Ali maksimalne cene za vse stvari, ali za nobene.

Novi občinski volilni red.

Novi volilni občinski red določa v bistvenih točkah sledeče:

1. V občinah se odpravijo razredi, volitev je splošna in tajna.
2. Aktivno volilno pravico ima vsak moški, ki je dopolnil 21 let, stanuje v občini vsaj dve leti, javni nameščenci pa, ki bivajo v občini od 1. januarja. Ženske imajo aktivno volilno pravico, če so stare 21 let, če imajo 8 razredov ljudske šole, ali meščansko šolo, ali 4. razrede srednje šole, ali da so samostojne gospodinje. Ženska voli tudi, če je mož odsoten ali pa da ona gospodarji v imenu svojih nedoletnih otrok.

stojnežev, ki so bili oboroženi z debelimi gorjačami. Naš somišljenik Miha Gobec zakriči proti govorniškem odru ravno v času, ko je predaval Žebot o pripravah za volitve: »Govorniki, pazite, samostojnejši pridejo in vas hočejo vreti z odrate! Naši mladeniči in možje napravijo pred odrom kordon, a več samostojnežev se je posrečilo, prodreti na oder. Zgrabili so urednika Žebota in ga po daljšem mikastenju vrgli z odra. Naši somišljeniki ga rešijo iz rok samostojnežev, toda v istem trenutku zamahne neki samostojnež, doma iz Slivnice pri Celju, z ostrim nožem proti Žebotu, Sunek je bil namenjen proti glavi oziroma vratu napadenca, ki se je srečno umaknil. Dobil pa je zabodljaj v levo roko. V tem trenutku se zakadi ponovno gruča samostojnežev v Žebota in ga vrže zopet na tla. Naši ga zopet rešijo in odvedejo iz dvorane. Kri mu je tekla iz roke curkoma. Med tem časom so naši somišljeniki potisnili samostojne na prosto ter tudi sami izpraznili dvorano. Na prostem, na trgu, je hotela ljudska množica, broječa 600 do 700 oseb, razkačena navaliti na samostojne. Z velikim trudom se je posrečilo našim, da so to zabranili. Krvav je urednik Žebot na to stopil na vzvišen prostor pred župniščem in še enkrat pojasnil ljudski množici, kakšno orožje rabijo naši politični nasprotniki. Proti napadalcu in divjakom se je uvedla takoj preiskava. Poleg Žebota so samostojni grdo napadli in pretepli tudi sladkogorskega kaplana Somerka. Zdravnik dr. Rakeš je nudil obema ranjencema prvo pomoč. V župnišču so se zbrali nato župani in zaporniki ter najodličnejši možje vsega okraja, tudi taki, ki so bili doslej zapisani pri samostojnih, ter izjavili, da obsojajo nesramno početje samostojnih napadalcev in da bodo z vsemi silami delali na to, da bo VLS v šmarnskem okraju imela ogromno večino ljudstva za seboj. — Omenjamo še, da so samostojni hoteli Žebotu ukrasti sukno in klobuk; ukradli pa so mu listino z denarjem in tudi spise za predavanja.

Iz Kmetjskih Zvez.

V OSILNICI

je Kmetjska zveza imela 18. januarja pogovor radi občinskih volitev. Odbor Kmetjske zveze bo sestavil kandidatno listo in jo predložil celokupnemu zboru v odobritev. Samo za to kandidatno listo bomo agitirali. Opozorili smo, da bo treba pri tem nekaj zatajevanja, kakor pravimo: disciplino držati. Vsak bi najraje volil svojega prijatelja, prav gotovo pa ne svojega sovražnika, s katerim sta se morebiti tožila, se kregala radi ene preveč odrezane brazde, radi kokoši itd. Izbrati v občini 18, 24 mož, od katerih bi se nobeden ne bil na kako stran zameril, je malo težko, naravnost nemogoče, če ostanem pri tem, da ti stega, ki ga imam kaj v želodcu, ne bom volil. Blizje nam je tisti, ki je odločen naš pristaš, kakor tisti, s katerim smo sladki

prijatelji, pa morda roko ponuja brezverskemu liberalizmu. Občinske volitve naj pokažejo, da je vsa Osilnica v taberu S. L. S. in da ne maramo ne za socializem, ne za liberalizem, ki ga prodaja Kmečka stranka. Z odobravanjem se je tudi sprejelo načelo, naj župan ne bo ne gostilničar, ne trgovec. — Ker imamo že veliko siromakov brez hrane, pozivljemo prizadete činitelje, da nam hitro preskrbe eta.

SEMIČ.

Tudi naši kmetje so irdo občutili pest vojske. Iz kašče so jim pobirali zrnje, iz hlevov živino. Živo so čutili krivico, pa pomagati si niso mogli. Ko se je po vojski ustanovila Kmetjska Zveza, ki naj bi združila vse krščanske kmete v mogočno vojsko ki bo branila kmetjske pravice in varovala njene koristi, smo tudi pri nas ustanovili Kmetjsko Zvezo. Članov ima že precejšnje število in pristopajo še vedno novi. Privedila je v novembru shod, na katerem sta govornika spodbujala kmete, naj se vsi združijo v Kmetjsko zvezo in si pomorejo z gospodarskimi zadrugami. Imela je dosedaj tri seje, pri katerih smo se posvetovali o svojih stanovskih zadevah in sklenili temu primerne resolucije. Tako bodo naše pritožbe in zahteve prišle na ušesa tudi vladi, ki sedaj ni v pravih rokah. Mesto, da bi nas kmete ščitila in nam pomagala, pa le za svoje skrbi. — Da bo naša beseda več zalegla, zato vsi poštene v Kmetjsko zvezo! Ne dajmo se motiti od liberalcev, ki nam ponujajo liberalno samostojno Kmetijsko stranko in širijo svoj umazani »Kmetijski list«. Pa tudi ne od onih, ki nas hočejo spraviti v prijateljsko družbo z liberalci in socialnimi demokrati v novo stranko. Čuden bi bil človek, ki bi imel hlače bele, sukno črno, kapo pa rdečo. Enako čudna hoče biti ta nova semiška stranka, v kateri naj bi pili bratovščino katoliški možje z liberalci in socialnimi demokrati. Čudna je stranka, ki ima na jeziku ljubezen in mir in slovo, svoje shode pa končava s pretepom. Čudna je nova stranka, ki pravi, da bo za kmeta, ki pa ravno kmetu škoduje, ko ga hoče še bolj cepiti, da ga bodo liberalni bogataši še lažje drli v bodoče kot doslej. Da temu ne bo tako, zato, kmetje v Kmetjsko zvezo!

FRAM PRI MARIBORU.

Kmetje, delavci! Organizirajmo se. Pristopajte pridno v našo prekorišno organizacijo Kmetjsko zvezo, katera edina se poteguje za koristi kmetjskega ljudstva. Proč s soc. demokracijo, ki vam obljubuje zlate gradove, a prinaša samo še večjo draginjo in nered. Proč s Samostojno stranko, ki se druži z največjimi nemčurji in našimi sovražniki. Na shodu te stranke v Račah so izvolili za predsednika krajevne organizacije Samostojne največjega nemškutarja in odvrženega poštarja Botheja. Ta človek, ki je še le komaj pred enim letom pobiral podpise za Nemško Avstrijo, pač še gotovo ni prijatelj slo-

venskih kmetov in delavcev, torej proč s takšno stranko, ki vsakega pobere. Naročajte pridno naše liste, zlasti »Slov. Gospodar« in »Straža« naj ne manjkata v nobeni hiši.

ST. JANŽ NA DOLENJSKEM.

Podpisana Kmetjska zveza nima namena prerokati se s Kmetijskim listom, ker ga ne smatra vrednega, vendar pa zaenkrat na dopis g. Iv. Majcena kratek odgovor.

1. Veseli nas, da je dal g. Majcen svoj govor natisniti, katerega ponavlja na vseh shodih.

2. G. Majcenu svetujemo kot njegovi prijatelji, da svoj govor na shodih samostojnih kmetov kratkoma prebere, da ne bo izpustil vsaj eno tretjino, kakor je to storil na našem shodu.

3. Vsi poštene možje, žene, fantje in dekleta, ki so bili na našem shodu, dobro vedo, da je dobil na vse točke svojega govora tako temeljit odgovor, da mu je zmanjkalo sape in da je odšel iz dvorane, predno je bil shod končan. Ako pa ni dobil odgovora na vse točke, ki jih navaja v Kmetijskem listu, tega ni kriv gosp. župnik, ampak temu je kriva pozabljenost ali morda malomarnost g. Majcena, ker se ni svojega govora dobro naučil ter valed tega vsaj eno tretjino izpustil.

4. G. Majcena prav prijazno prosimo, naj pove dotičnemu gospodu, ki mu je sestavil govor, ki vsebuje laž in zavijanje resnice popolnoma po liberalnem receptu, da ga mora tudi dobro naučiti in pripraviti na govor, da ne bo v prihodnje v taki zadregi, kot je bil na našem shodu in da bo lahko spolnil obljubo, katero je dal pri nas, da bo namreč odgovarjal po govoru našega govornika ter ne bo svoje dane obljube prelomil in ušel iz dvorane zmeden in potrč na duši in na telesu.

5. Zares Vas občudujemo, g. Majcen, kdaj dobite kot »pristen kmet«, ki mora delati od zore do pozne noči, vendar še toliko časa, da preprišete tako dolgo klobasanje.

6. Uljudno se Vam zahvaljujemo, da ste izposiovali pri upravnistvu Kmet. lista, da so dobili Kmet. list tudi nekateri naši odločno pristaši, ker ste s tem napravili to uslugo, da so še bolj spoznali laž in hinavščino samostojnih kmetov. Ako Vam je drago, Vas prosimo, da se nam s takimi uslugami še v prihodnje na razpolago.

7. Da pa Vaše srce gori prave in čiste ljubezni do kmeta, ste dokazali takrat, ko ste v stari Avstriji kot sentjanški župan vlomili v kaščo kmeta trpina Franceta Repšeta na Glinem ter takrat, ko ste vzeli kot župar za avstrijsko armado vkljub prošnjam in solzam posestniku na Kladju, ki je krvavel v vojski, prepotrebnege vola. Da ste pa požrtvovalni, smo se pa prepričali sedaj, ko ste preskrbeli, da so dobili samostojni revni kmetje tako velikansko množino koruze, da jo še niti v mlín ni bilo treba nositi.

8. Še eno prošnjo imamo do Vas, g. Majcen! Ker znate tako lepo na dolgo in široko pisati duhovite govore, bi Vas prav ponižno prosili, da bi v Vašem Kmet. listu kot skrbni župan opisali natančno našo aprovizacijo, koliko ima dobička ali izgube! potem bi bil lep članek tudi, če bi se spomnili o naših izvanredno zanemarjenih občinskih potih, ki so pod Vašo očetovsko skrbjo popolnoma uničena.

Ako to storite, g. Majcen, bodo omeli od blizu in daleč naše lepe Slovenije voditelji samostojnih kmetov in občudovali Vašo visoko modrost in skrb za ubogega kmeta.

Odbor kmetjske zveze v St. Janžu.

ST. JANŽ NA DOL.

Gosp. Majcen! Na Vaš dopis v Kmet. listu, o katerem prav nič ne dvomim, da je bil lastnoročno podpisan s. r.), a upravičeno dvomim, da je bil od Vas sestavljen, se zalejete tudi v mojo malenkostno osebo in pravite, da niti od daleč nisem kmet, Vam zapišem v spominski album sledeče stavke: Jaz imam priče na razpolago, ki so me videli gnoj voziti, gnoj trositi, orati, sejati in sploh opravljati vsa kmetjska dela, četudi žalibog do danes nimam tako kmetijo, kakršno ste Vi nodedovali po svojih dobrih stariših. Vi pa bo-

lete dobili presneto malo prič, ki bi bile pripravljene trditi, da so Vas videle opravljati kot »pristnega kmeta« svoja dela; pač pa dobiti veliko prič, ki bodo potrdile, da ste v najhujšem delu hodili okrog s cigareto v ustih brez vsakega dela ter dobili tudi veliko prič, ki bodo izjavile, da Vas je bilo treba poletiti v največjem delu ob sedmi in tudi ob osmi uri buditi. Kaj, »pristen kmet«! G. Majcen, odgovorite, kdo je boljši kmet, kdo pozna bolj trpljenje kmetškega stanu, ali tisti, ki opravlja vsa kmetška dela na tuji zemlji ali tisti, ki nikdar ne obdeluje svoje lastne kmetije? Vi po shodih govorite samo o težavah kmetškega stanu ter govorite o kmetških žuljih, ki jih pa v resnici ne nosite — vsaj od dela svoje kmetije ne! Zato bi Vam svetoval, da ste malo bolj previdni in povedali ljudem po shodih pravo čisto resnico. Prepričan sem, ako upoštevate moj nasvet, boste gotovo kmalu izgubili svoje pristaše in postali pravcati od vseh neodvisen, samostojen kmet.

Grom Anton,
organist in t. č. tajnik Kmetške zveze.

STARI TRG PRI RAKEKU.

Kmetška zveza v Starem trgu je priredila politični tečaj v konsumnem društvu. Povabila je zaupnike V. L. S. celega okraja, ki so se tudi v častnem številu odzvali povabilu. Prihiteli so iz Cirknice, Begunj, Sv. Trojice, Blok, Grahovega, Loškega potoka, skupno 207 zavednih kmetov, ki so vztrajali od 9. ure dopoldne do 5. ure zvečer, in pazorno sledili zanimivim izvajanjem posl. Sušnika in Dolenca. Pri tečaju in zanimivi debati je vzplamtela zopet ona nekdanja skupnost in ljubezen, ki je bila vedno le pri naših pristaših in ki je rodila take uspehe. Zelja vseh udeležencev pa je bila, da se kmalu zopet snidejo.

Politični shod v Starem trgu, ki ga je sklicala Kmetška zveza, se je vršil dne 18. januarja. Poročal je posl. Sušnik o zavozenem in protiljudskem gospodarstvu liberalno-socialistične vlade. Okrog 400 volilcev je obsodilo vladno zločinstvo nad ljudstvom in z navdušenjem izreklo zaupnico V. L. S.

Beda na Dunaju.

Angležinja Snowden je obiskala Dunaj, in ko je prišla domov, je pisala o dunajski bedi med drugim to-le:

Pravkar sem se povrnila z Dunaja, kjer sem obiskala stanovanja ubogih. Našla sem tam cele družine, ki dejanski sede in čakajo, da pride smrt in jih osvobodi. Nimajo več najmanjšega upanja, in popolnoma resignirano čakajo konca.

Beda, katero sem videla, je nepopisna. Videla sem otroke, ko so popolnoma izgubili vsa znamenja otroške dobe. Prenehali so jokati radi gladu.

Še več. S svojimi izmozganimi telesci sede sključeni, nikdar ne govore, redkokdaj se premaknejo, samo mrtvo zrejo s svojimi temnimi očmi predse. To je bilo tedaj, ko je vladalo še milo vreme. Kako bo, ko nastopijo ostri mrzli zimski dnevi, si ne moremo niti predstavljati.

Hrane se praktično ne more dobiti. Reveži stikajo okrog restavrantov in moledujejo za pomije in ostanke. V teh restavrantih dobe pičle porcije samo bogatini za visoke cene. Tri četrtine

dunajskih tovarn miruje. Nezaposlenost in obče pomanjkanje premoga vlada v mestu.

Državna pomoč je jako malenkostna ter ni zadosti niti v najskromnejših merah. Trgovci so začeli svoje blago zamenjavati z drugim in nočejo za denar več prodajati, ker denar nima več nobene veljave.

Po mestu razsajajo kužne bolezni. Dunaj, nekoč najrazkošnejše mesto Evrope, je danes grob živečih! Bolnišnice se zapirajo, ker nimajo ne premoga, ne hrane, ne zdravil.

Sladkor v Jugoslaviji.

Izdelovanje sladkorja v Jugoslaviji je eno najvažnejših narodnogospodarskih vprašanj naše države, pa tudi našega kmetškega stanu, ki obsega 80 odstotkov vseh prebivalcev. Zato bodo vsakoga zanimale nekatere misli, ki jih je prinesel »Slovenec« od 15. januarja tek. leta in jih podajamo v kratkem izvlečku.

Velika je danes nezadovoljnost našega ljudstva zavoljo visokih cen in radi naravnost pomanjkanja sladkorja. Čehi ga imajo dovolj, a ga raje pošiljajo drugam, kjer imajo dober denar (urejeno valuto) ne pa k nam, kjer vlada z denarnim vprašanjem slepomiši že celo dolgo leto.

V naši državi je osem sladkornih tovarn, a letos so nakuhale zelo malo sladkorja. In vendar imamo toliko zemlje za sladkorno peso pripravne! Že na ljubljanskem polju (posebno na dobro izsušenem barju) bi se dala vpeljati sladkorna obrt, dalje na ptujskem polju, v Prekmurju, v Medjimurju, na Hrvaškem in v Slavoniji, v Bosni in Srbiji, v Bački in Banatu. Imamo boljše zemljo za peso nego Čehi, trebalo bi jo le globoko orati in dobro gnojiti, da bi nam dala vse svoje zaklade, ki jih hrani v sebi.

Zato pa si prizadevajmo slovenski kmetje, da se seznanimo s kulturo (pridelovanjem) pese, kjer je kraj zato. Pridelovanje pese vpliva zelo ugodno tudi na rejo goveje živine (mlečnih krav in pitanih volov) in poveča pridelek žita.

Ne bo pa dobro, ako se loti sladkorne obrti v naši domovini samo bogati špekulant, bankir in podobna kapitalistična svojat, ki povsodi išče samo sebe, za blagor bližnjega pa nima najmanjšega smisla, gospoda, katere ideal je, živeti po cesarsko ob krvi in žuljih delovnega ljudstva. O tem bi nam vedel zapeti poučno pesem češki kmet v krajih, kjer imajo židovske pijavke v rokah sladkorne tovarne; vsako leto sproti je moral vojskovati kmet-pridelovalec pese hudo vojsko s kupcem, sladkornim baronom. Kmet je dobil za 100 kilogramov pese zadnja leta pred vojsko 2 K 20 vin. do 2 K 40 vin., fabrikanu surovega sladkorja pa se je izplačevala vložena glavica po 15 do 18 od sto, čistilcu sladkorja (rafinerju) pa celo po 30 do 37 odstotkov.

Denarja torej ne naložiš zlepa bolje kot v sladkorni tovarni, ki je v dobrih rokah. Zato bi bilo na treba, da stopi skupaj naše ljudstvo s svojimi prihranki, naši denarni zavodi in druge gospodarske organizacije, kojih duh je združen, krščansko-socialen, ne pa kapitalistično-liberalen ali kar je isto židovsko-oderuški, krvosetni. Ta strupeni, pogubni duh izkoriščanja gospodarsko-slabejšega sočloveka preveča danes domala vse delniške družbe in vendar bi bile lahko na svetu tudi akcijske družbe, ki bi jih oživljal nekak zadržni duh, v katerih bi veljalo načelo: Delničarji hočemo živeti, a pustiti hočemo tudi drugim življenje, ne pasje, ampak veselo, človeškega dostojanstva vredno življenje.

Gotovo je: Jugoslovanske bodoče sladkorne tovarne nam ne bodo v blagoslov, ako ne bodo v pravem smislu socializirane, to je, ako delavec, v prvi vrsti pa preskrbovalec surovine (pese), ne bo imel važne besede pri njih, pa tudi deleža na njihovi rentabilnosti (dobičku) kot delničar. Prav bi bilo, ko bi tudi država ali drugi javni zastopi pomagali sladkorni obrti na noge s kapitalom in strokovnim sodelovanjem ter si na ta način pridobili tudi lepih virov dohodkov za svoje javne potrebe.

Za srednje veliko tovarno je treba pol milijona kvintalov (a 100 kg) pese. Za to je treba 2000 ha (20 kvadr. kilometrov) zemlje, ako računamo za začetek po 250 kvintalov pese na 1 ha. Ko bi znali z rastlino in zemljo enkrat strokovno ravnati, bi se zvišal pridelek na 300 do 400 q. (q - kvintal). Ker pa je treba pri pesi kolobariti in pridele na vsaka 4 leta pesa zopet na svoje prvotno mesto, zato je treba za srednjo tovarno 4 krat toliko zemlje, kot smo rekli gori, to je 8000 hektarov (1 hektar je 100 × 100 = 10.000 kvadr. metrov zemlje) ali 80 kvadr. kilometrov. Iz sto kg pese se naredi okoli 15 kg sladkorja. Ena tovarna je izdelala na leto po 75.000 kvintalov sladkorja in je napravila po 375.000 K čistega dobička.

Pred vojno je stala taka tovarna okoli 1 milijona K, danes stane seveda najmanj 10 milijonov K. A denar je izvrstno naložen. Kmetovalci, ne dajmo se v roke kapitalističnim pijavkam, ne vrzimo lepe kmetijske veleobrti kot je ravno izdelovanje sladkorja, v žrelo leva, kojega taca nas že danes tako strašno tlači k tlom. Jugoslovanske Kmetške zveze! Upoštevajte važno vprašanje, te, pa tudi raznih drugih poljedelskih obrti (izdelovanje škroba, škrobovega sladkorja, predelovanje sadja, mlekarstvo, lan (konoplja) in njuno predelovanje do izdelanega perila, itd.), ki se nam bližajo nujno in z brzimi koraki, kar bomo zamudili, mi, nam bodo prinesli tuji v našo veliko gospodarsko in narodno škodo.

Vsaka hiša, v kateri je kak član Kmetške zveze, mora imeti „Domoljuba“, kmetško glasilo.

Razgled po svetu.

Jugoslavija.

j Kaj bo z vlado? Liberalno - socialistično vlado je začelo skrbeti, ker razmere v državi postajajo vsak dan neznošnejše in se je začela pogajati z poslanci, ki niso v vladi, kako bi jih pritegnili v vlado, da bi vlekli njih voz iz blata, pa da bi se vseeno tako še vladalo naprej kot dosedaj: Pribičević - Žerjav, valutna reforma 1 : 4, brez parlamenta, ki je po njihovih izjavah nepotreben itd. Seveda opozicija takim vabam ne nasede, ker ji ni za vlado, temveč za pametno in ljudstvu koristno vladanje.

j Vojaško dušno pastirstvo. Za katoliško vojaštvo je pri nas v verskem oziru slabo prerokljeno, tako, da vojaki marsikje ne morejo zadostiti verskim dolžnostim in celo umirati morajo semintja brez verskih tolažil. Dr. Korošec je zato pisal vojnemu ministru pismo, kjer mu pojasnjuje te razmere in ga pozivlja, da naj vse ukrene, da se ti nedostatki odpravijo.

j 300.000 sirot je sedaj v Jugoslaviji, za katere bo morala skrbeti država.

j »Vera ni v nevarnosti«. Splitski »Jadran« poroča, da je 14. t. m. občinski tajnik Šegvić v spremstvu častnika in stražnika prišel v jezuitski samostan in zahteval ključce od oratorija sv. Jožefa, češ, da so ti prostori rekvirirani. Superior je odgovoril, da je napravil priziv, na katerega še ni dobil rešitve. Pridržuje si pravico za utok na višjo pristojno oblast in zato ne more izročiti ključev. Občinski tajnik Šegvić je nato poklical vojaško asistenco in siloma odprl železna vrata na dvorišče in ob vhodu ter siloma prodril v oratorij sv. Jožefa. »Da, da, vera samo takrat ni v nevarnosti, kadar jo katoliško ljudstvo srčno brani v osebni in javni življenju.

j Stavci v Zagrebu štrajkajo za večje plače. Pravijo, da bo dolga vojska.

REKA.

»Vrlo dobro«, je rekel železniški minister zdaj enkrat, da stoji za nas jadranski prepír. In mislili smo: celo kos Goriške nam bo ostal. Toda razočaranje. Italijanski ministrski predsednik je prebral svoje predloge, ki hočejo nekoliko več kot Wilsonovo mejo (italijanska meja naj bi tekla v Istri ob reki Raša in ob Julijskih Alpah do Trbiža, Dalmacija ostane nam, Reko upravlja zveza narodov), ali pa se bo izpeljala londonska pogodba (na ta način bi bila pri nas meja tako kot je sedaj demarkacijska črta, torej Logatec bi bil že pod Italijo, Reka bi bila sicer naša, toda severna Dalmacija s celo gručo otokov bi ostala Italiji). In Anglija in Francija sta nam rekli: »Tako je; v treh dneh pa odgovorite, kaj se vam zdi bolje. Na ta način si smemo torej izbrati ali umremo na vislicah ali na križu. Umreti moramo, tako nam velevalo brezvestni gospodje v Parizu, ki imajo smisel samo za žepe svojih kapitalistov, pravičnost pa jim je pastorka brez doma in brez matere. Jugoslavija je prosila odloga sedmih dni namesto treh. Naj odločitev pade tako ali tako, nam se bo zgodila ogromna krivica,

ki ne bo mogla obstajati in bo kal nove vojne. Pravijo pa, da Wilson še vedno vztraja pri svoji besedi, in da londonske pogodbe Amerika ne bo nikdar prizuala.

AVSTRIJA.

»Der Abend« poroča, da se nahaja na Dunaju 1500 pod policijskim nadzorstvom stoječih prostitutk (javnih žensk), število onih žena in deklet, ki se vdajajo skrivaj prostituciji (nesramnemu vlačugarstvu) je naraslo na 25.000. To število se od dneva do dneva pomnožuje. Te dni je izvršila dunajska policija pogon, pri katerem je prišla nad 1000 deklet, ki so se vdajale prostituciji. Izmed teh je bilo 800 spolno bolnih, to je več kakor 55 odstotkov. Med aretiranimi se nahajajo dekleta iz najboljstih rodbin. List pripominja, da je beda na Dunaju tako velika, da celo očetje in matere, ki zavzemajo sicer ugledno socialno stališče, ne zadržujejo več svojih hčera, da bi ne hodile ponoči na ulico, da si nekaj zaslužijo.

Varnostne razmere na Dunaju postajajo od dne do dne slabše. V nedeljo ponoči je bil napaden pri cerkvi sv. Stefana, torej v sredini mesta nek vračajoč se popotnik in bil težko ranjen na glavi in na obeh rokah. Ob istem času je 15 ponočnih tičev vdrl v neko kavarno v 20. okraju, oropalo in preteple navzoče, nato razbilo vse, predno je prišla policija, so se junaki porazgubili »brez sledu«. Tudi po dunajski okolici se dogajajo dan za dnem umori, ropi, požigi itd. V Ollersbachu so vlomilci vdrli v nedeljo v prekajevalnico župana in ko jih je ta pri njihovem poslu motil, so ga kratkomalo ubili.

ČEHOSLOVAŠKA.

V Čehoslovaški je odpadel majhen del duhovnikov od Cerkve in osnoval svojo »narodno cerkev«, ki je ločena od Rima. S tem so se seveda odtrgali od duhovnega telesa Kristusovega, postali so suha veja, ki se odlomi in vrže v ogenj. Svobodomiselnici so zagnali v začetku grozen hrup, češ: sedaj bo pa konec katoliške Cerkve na Češkem. Toda sedaj že niso več tako navdušeni. Zakaj ravno to razkolno gibanje bo prineslo v češke katoličane novega ognja, ki bo začel žareti in plameneti tudi po versko mlačni Češki. Vsak vihar sicer odnese odmrlo listje z drevja, a obenem očisti ozračje.

MAŽARSKA.

»Španska« bolezen zopet razsaja po Mažarskem, in sicer huje ko lani. Umrljivost znaša na vsakih 100 bolnih 10 slučajev; medtem ko je bila lansko leto umrljivost le 1½%. — Pri državnozbornskih volitvah upajo krščanske stranke dobiti izmed 167 mandatov 90 poslancev. Socialna demokracija je tekom par mesecev tako gospodarila v državi, da sedaj niti na dan ne upa.

NEMČIJA.

V mirnem času so znašali državni izdatki letno 5 milijard mark, danes pa 60 milijard mark; mobilizacija nemške

armade je stala leta 1914 2 milijardi, demobilizacija ostankov nemške armade leta 1919 pa 17 milijard mark; državni dolgovi Nemčije leta 1914 so znašali 5 milijard mark, danes pa se vsak mesec zviša državni dolg za 4 milijarde mark; pred vojno so znašali izdatki za vse razne kneze, kralje itd. letno 40 milijonov mark, lani pa so razni vojaški sveti porabili v dveh mesecih 92 milijonov mark. Iz teh števil je jasno razvidno, da gre tudi nekaj tako ponosna in ošabna Nemčija svojemu propadu nasproti, kar pa je povsem njena krivda, ker ni mirovala prej, dokler ni zanetila evropskega požara.

Antanta je poslala Nizozemski, kjer se sedaj nahaja bivši nemški cesar Viljem, pismo, v katerem jo prosi, da ji izroči cesarja, ker ga hočejo postaviti pred sodišče. Nizozemska je odgovorila, da ga ima pravico zahtevati samo Nemčija, da ga torej ne dá. Kljub temu bo obtožnica proti Viljemu vložena pri sodišču.

FRANCIJA.

Francija ima, kakor smo zadnjič javili, novega predsednika. Vsi so mislili, da bo izvoljen tiger Klemansó, svobodomislec, krut človek, veliki zagovornik kapitalistov, ki so porazili celo Evropo, le poražena Rusija se jim uspešno ustavlja. Za predsednika je izvoljen Dešanel, ki po svojem prepričanju pripada katoliški stranki in ga cenijo kot modrega, zmernega in učenega moža. Katoliška misel v Franciji polagoma napreduje in jo rešuje.

POLJSKA.

Sklep zaveznikov, da vzpostavijo z Rusijo trgovski promet, je povzročil v Varšavi veliko osuplost. Meseca februarja pričakujejo velik napad rdeče armade na Poljsko. To so pritrdili tajni poljski agenti, ki neprestano prihajajo v Varšavo iz notranjosti Rusije. Rdeča armada je v vojni proti Djenikinu uplenilo mnogo zelo dobrega vojnega materiala vsake vrste, posebno angleškega izdelka, med drugim tudi letal in tankov, proti katerim ne more Poljska postaviti nič enako vrednega. Vsi načrti velikega generalnega štaba, ki je nameraval spomladaj velik napad proti Petrogradu in Moskvi, so se tedaj razbili.

RUSIJA.

Glede na govorico o umoru Trockega poročajo nastopne posameznosti: Trockij je šel na ogrožene fronte, kjer je vsled notranjih nemirov dezertirala množica vojaštva ter je skušal z veljavno besedo vzpostaviti red. Pri tej priliki je naperil proti poveljujočemu generalu Borisovu silne očitke. General mu je precej ostro odgovarjal, na kar je Trockij v največji sili zapovedal, postaviti generala nemudoma pred prvi zid in ga ustreliti. Še preden pa je mogel vojak povelje izvršiti, je generalov pribočnik potegnil revolver in trikrat ustrelil na Trockega, ki je kmalu na to izdihnil. Vendar se še dvomi, če je ta vest resnična.

JAPONSKA.

Iz Tokia, glavnega mesta Japonske, javljajo, da se je španska bolezen strahovito razširila. V Tokiu samem je obolelo 200.000 oseb. Vsak dan umre približno 1700 ljudi. Vlada je odredila, naj ljudje nosijo maske proti plinu, da se obvarujejo bolezni.

Tedenske novice.

Politične.

p Vsem organizacijam VLS. Vse organizacije VLS. pozivljamo, da v najkrajšem času izvolijo v smislu novega poslovnika zaupnike in jih nemudoma naznanijo tajništvu stranke.

Tajništvo VLS.

Naši shodi. V nedeljo 25. t. m. sta se vršila shoda v Žalni in Višnji gori. Na obeh shodih je govoril posl. Gostinčar. Udeležba je bila velika. Shoda sta se izvršila mirno. Ljudstvo je ogorčeno radi samovoljnega postopanja vlade. V Brežicah ob Savi je bil 23. t. m. poučen tečaj. Govorila sta dr. Hohnjec in nadrevizor Pušenjak.

p Občinske volitve. Samostojni liberalci z lažmi in zvijačami iščejo kandidato in podpisov za občinske volitve ter grozijo s kaznimi, kdor bi ne podpisal. Opozarjamo naše pristaše, naj ne nasledajo tem lažem, če pa so podpisne že dali, naj jih pred dvema pričama prekličejo. Glavne točke volivnega reda, ki še ni bil uradno razglašen, podajamo v današnji številki. Vsi naši somišljeniki naj pazljivo preučite te točke in potem takoj gredo na delo.

p Razpust za razpustom. Dr. Žerjav samo razpušča. Sedaj je razpustil likvidacijsko komisijo deželne odbora. Dosedaj je bilo to edino premoženje, ki je ostalo naše, ostalo je prešlo že vse v državne roke. Kakor se vidi, se liberalcem posebno mudi, da vse izroče Belgradu. Slovenska ljudska stranka je v ta namen poslala v Belgrad in na ljubljansko vlado sledečo resolucijo, ki sta jo prinesla tudi Slovencev in »Večerni list«:

»Predsednik deželne vlade dr. Žerjav je z »naredbo« od 15. jan. 1920, št. 49 Ur. l. z dne 22. jan. razpustil komisijo za začasno vodstvo in likvidacijo deželne uprave bivše vojvodine Kranjske in odredil, da bo posle te komisije pod njegovim vodstvom in nadzorstvom od 1. febr. t. l. dalje vodil kurator, ki naj bi bil od celokupne deželne vlade imenovan. VLS konstatuje, da je zgoraj imenovana komisija stopila na mesto prejšnjega deželne odbora vsled sklepa celokupne Narodne vlade, katerega bi mogel — dokler obstoji sedanji ustavni položaj — izpremeniti edinole sklep celokupne deželne vlade. Odločno ugovarja pravovelnosti vsch fistih vladnih činov, ki si jih je iz kompetence celokupne deželne vlade prisvojil sedanji njen predsednik. VLS smatra vse te akte in tako tudi razpust komisije za začasno vodstvo in likvidacijo deželne uprave Kranjske kot akte golega samodržstva in ciničnega podiranja ustavnih in pravnih temeljev naše države. Odgovor-

nost za vse posledice, zlasti tudi za vso škodo, ki bi pod neomejenim gospodarstvom dr. Žerjava utegnila zadeti Kranjsko deželo na njenih pravicah in njenem premoženju, prepuščamo osebno dr. Žerjavu, poleg njega pa njegovi stranki, katera ga kljub vsestranskemu odporu in splošni nezadovoljnosti ne odpokliče z mesta, koje na neizmerno moralčno škodo naroda in države na nezaslišan način zlorablja.»

p 1 : 4. Vsi Slovenci in Hrvati glasno ugovarjajo proti valuti 1 : 4, prirejajo shode, dokazujejo, da bi bil to velikanski polom v našem gospodarstvu, dinar pa bi s tem nič ne profitiral, toda liberalni minister dr. Veljkovič vztraja na stališču: 4 krone za 1 dinar. En človek vlada nad vsemi in proti vsem.

d Samih sebe ne razumejo! Slov. Narod je poročal iz Belgrada, da je sporazum med liberalci in socialisti glede sestave ljubljanske vlade dosežen in da se bo ista ta teden sestavila. »Naprej«, socialistično glasilo, pa drugi dan odgovarja, da načelstvo socialistične stranke nič ne ve o tem, kaj Kristan na svojo roko sklepa v Belgradu. Čudni bratci, ki samih sebe ne znajo vladati, pa hočejo vse druge komandirati.

p Nekoliko potrebnih vprašanj g. Skalickyju. vin. nadzorniku v Kandiji. G. Skalicky ima naročilo iz Ljubljane, da rešuje potapljaljočo se liberalno barko in zato vneto agitira za lib. Kmetoško stranko ter se ves cedi ljubezni do kmeta. Da pa g. Skalicky ne bo pozabil na to, da on kmeta potrebuje samo toliko, kolikor ga rabi za razširjanje liberalizma, zato par vprašanj in spominov! Leta 1916, 1917, in 1918. je novomeško državno pravdnštvo preganjalo dolenskega vinogradnika radi visokih cen. Kdor je prodal vino po 2 K 80 vin., je bil kaznovan, če pa dražje, pa še bolj. In kdo je sedel pri sodnijskih obravnavah kot izvedenec, ki je podajal mnenje o lastnih stroških vinogradnika pri pridelovanju tako, da je bil vsak kmet obsojen? Bil je g. Skalicky, naj-novejši »prijatelj« kmetov. Zakaj pa, g. Skalicky, se niste takrat tako zavzeli za kmeta, kot se je v isti stvari »Kmetovalca« (št. 24 iz l. 1916.)? Seveda, vi »obdelujete« vinograde na državne stroške in ne čutite na lastni koži ogromnih stroškov, ki jih ima vinogradnik. — Ali menite, g. nadzornik, da so kmetje novomeške okolice že pozabili, kdo je bil zadnja vojnata leta žitni nadzornik za novomeško okolico in kdo je predpisoval, koliko je moral oddati kmet žita in krompirja? Gosnod nadzornik, ali menite, da so kmetje že pozabili na mlevske karte? Med vojsko, ko je naš kmet najbolj potreboval prijateljev in zagovornikov, takrat so bili »farjje dobri, a ljudje, kakor ste vi, so se skrbno izozibali, da se ne bi kaj izpostavili za kmeta, da se ne bi zamerali vladini milosti. Ali še veste, kako ste se l. 1918. branili prevzeti načelstvo novomeške kmetijske podružnice, češ, da si ne upate kot načelnik podpisavati raznih protestnih izjav v prilog kmetu? Ali veste, da ste zato nagovarjali gosp.

prošta, naj prevzame načelstvo, kar je on tudi storil iz ljubezni do stvari. In danes vaši samostojni liberalci vpijejo: zakaj je duhovnik načelnik kmetijske podružnice? Odgovorite jim, če vam je za resnico. Prijatelj kmeta pa je same tisti, ki ga tudi v času sile ni zapustil, zato pa, g. nadzornik, vašo naj-novejšo, liberalno pobarvano ljubezen, odločno odklanjajo.

p Zoper žensko volilno pravico so tudi sicer za vsak napredek tako »vneti« samostojni liberalni kmetje.

p Z revolverji in palicami hodijo samostojni liberalni kmetje razbijati shode Kmetijskih zvez. Nam je te podivjane surevosti pijanih ljudi dovolj in smo naznanili vse te divjake državnemu pravdnštvu. Seveda dr. Žerjavova odredba o svobodi zborovanj ne velja za njegove ljubljence liberalne kmete.

p Hinavščina. »Kmetijski list« je hud, če njegovi pristaži napadajo duhovnike, v isti številki pa jih sam trikrat napade. Pa je tudi zastoj pripovedovati liberalcu, naj pusti duhovnika pri miru, ker je to že od nekdaj vsebina in jedro vse njegove politike. Liberallec ostane liberallec, pa jih tedi »Kmetijski list« ne bo spreobrnil, posebno če sam kaže tako slabe zglede.

p Dobro znamenje za nas. Kmetijski list pravi, da dobro kaže za liberalno kmetoško stranko, ker tretjina »Domoljub« piše samo o njej. No, potem ljudska stranka tembolje stoji, ker Kmetijski list se v dobri svoji polovici peča z njo.

p Sramujejo se. Z velikimi črkami se liberalna kmetoška stranka v Kmetijskem listu otresa liberalizma. To se ji pa ne more posrečiti, ker bi se s tem morala sama sebe otresti. To je pa tudi za samostojne prevelika umetnost.

p Proti snovanju zadrug, ki so edine resilne za kmeta, ker je kmet v njih sam svoj gospodar, in katere so kmetu tekem 30 let prinesle naravnost ogromen napredek, proti tem zadrugam piše liberalno samostojni kmet Mermolja v Kmetijskem listu, češ, da naš kmet ni zrel zanje. Naš kmet je torej po Mermoljevem mnenju še preneumen, da bi bil sam svoj gospodar v zadrugah, zato pa da je samostojna liberalna stranka ustanovila kapitalistično družbo »Ekonom«, v katero Mermolja zopet predvsem vabi »trgovsko razumništvo«. To je lepo priznanje, g. Mermolja. Naše zadruge ravno hočejo, da bi kmetje ne bili odvisni od posameznih trgovcev. Vi pa hočete v svoji družbi ravno te trgovce. Kmetje, če ne verjamete »Domoljub«, verjemite Mermolju, kaj hoče kapitalistična družba »Ekonom«, za katerega tako agitirajo.

p Lažniva »Domovina« poroča, da vseučiliški profesorji po krivdi dr. Verstovška niso bili toliko časa imenovani. Svobodomiselnih profesorji pa sami izjavljajo, da če ne bi bilo dr. Verstovška, bi sploh slovenske univerze nikdar ne imele, ker danes ni večjih sovražnikov slovenskega vseučilišča, kot ravno liberalci, ki bi radi vse posrbili.

p »Domoljub« konfisciran. Zadnja številka »Domoljuba« je c. kr. policijsko ravnateljstvo — tako je na odloku dvakrat zapisano — na mnogih krajih konfi-

sciralo in sicer je posalo odlok tako pozno, da je bila natisnjena že skoro dobra polovica »Domoljuba« (20.000). Ne glede na to, da smo imeli pri tem ogromno škodo, česar nam niti zloglasni avstrijski Skubel ni ni kdar naredil, so tudi konfiskacije take, da sploh še dvomimo, če smo v kulturni državi. Slepništvo samostojnih v Komendi pri agitaciji za občinske volitve, odločen opomin dr. Zerjavu, naj se bolj zavzame za boj proti alkoholu, poročilo o aretaciji tajnika Marinčka vzeto iz »Slovenca«, vse to je vzel policaj na cenzuri. Mi smo se seveda takoj brzojavno in pismeno pritožili v Belgrad nad divjanjem ljubljanskih nadpolicajev.

p Za žensko volilno pravico. Zveza služkinj in zveza delavk (obe zvezi sta odseka Kreckove prosvete v Ljubljani) sta sklicali v nedeljo 25. t. m. veličasten ženski shod za žensko volilno pravico. Navzočih je bilo do 4000 delavk in služkinj. Govorili sta služkinja M. Sagadin in delavka U. Katauer. Nastopil je tudi v imenu Ljudske stranke prof. Remec in v imenu krščanskega delavstva J. Gostinčar. Po shodu je neslo ženstvo sklenjene resolucije na vlado. Njihov klic je bil: Če imajo frajle volilno pravico, jo moramo dobiti tudi mi, ki več trpimo.

p Kmetiško delavsko zvezo ustanavljajo socialisti na deželi, ker so z »Gubčevu zvezo« že tekom enega meseca pogoreli. Sedaj bo sledil drugi požar. Suhe veje rade gore.

p Kakor smo prorokovali. Socialisti so v »Ljudskem glasu« že zdaj, ko so se naši ujetniki vračali iz Italije, napovedali, da so to prazne bajke in da gre zato Prepeluh v Italijo, če se mu posreči pregovoriti Italijo. In res! Prepeluhu se je tako posrečilo, da je italijanska vlada že začela pošiljati ujetnike v domovino, kakor hitro je zaslislala, da se bliža g. Prepeluh. O čudotvorni socializem! Ampak lagati pa znajo ti ljudje!

p Kakor pač socialisti znajo! »Večerni list« poroča: »Premog iz Trbovelj se po večini prevaža na Hrvaško oziroma Zemum in ga v Sloveniji ostane le neznamen del, vsled česar občutno trpi ves železniški promet v Sloveniji. Osebnost se je moral zelo skrčiti, začasno celo popolnoma ustaviti. Po več dni skupaj ni mogoče niti enega tovornega vlaka odpraviti iz Maribora, ker ni premoga. Železnica vsled tega nima dovolj dohodkov, osobja ne more izplačevati, materiala ne nabaviti, blaga ne izvažati, a država utrpri pri tem silno. Vlaki z živežem stojijo po vmesnih postajah, tuje misije posredujejo, vladni uradi, vojaštvo se pritožuje, trgovci prosijo — vse brez uspeha. Jasno je, da so pljuča Jugoslavije v Sloveniji, ker je tu zveza z inozemstvom. Ako obrat tu ne funkcionira, stoji vse. V državnem interesu je torej, da slovenske železnice dobivajo dovolj premoga, ker je sicer Jugoslavija odrezana od zahodne in severne Evrope. Prevažanje premoga iz Trbovelj na Hrvaško in v Zemum stane samo na sebi obilo premoga, strojev in osobja. Posebno se pa pri tem porabi mnogo vozov, vsled česar jih manjka za druge pošiljatve kakor les, drva itd. Ministrstvo danes prepove-

duje uporabljati odprte vozove za drugo kekor za premog, a jutri zopet naročnje, tvežem dostavljati vozove. Samo v Sloveniji leži za 18.000 vagonov že pripravljene lesa za nakladanje; ker ni vozov, bo večina strohnela, bo škoda ogromna za narodno gospodarstvo in valuto.« — Ko naši prijatelji prečitajo te vrste — ako jih Zerjav ne vzame — bodo še bolje znali ceniti zasluge kraljevega ministra Krstana za ljudsko blagostanje,

Domače novice.

d Ujetniki se vračajo. V nedeljo se je pripeljalo iz Italije 3600 ujetnikov, med njimi 700 Slovencev, povečini Štajercev. Vsi pripovedujejo, koliko gorja so pretrpeli v ujetništvu. Na domačih tleh prisrčno pozdravljeni!

d Štrajk komunistov v Trbovljah, ki niso hoteli dosti delati, se je končal s polnim porazom za komuniste. Vojaštvo je zasedlo rove, stavkujočim je bilo sporočeno, da bodo odpuščeni, če ne bodo pridno delali, in to je pomagalo.

d Poštne razmere v Sloveniji so se silno poslabšale, odkar vlada kapitalistični liberalizem in razdirajoča socialna demokracija. Poštni seli, ki so doslej donášali poštne pošiljatve v posamezne vase vsak dan, izostajajo vedno več, in marsikje, kjer so dobivali preje pošto vsak dan, jo sedaj dobe le vsak teden. Menda država nima denarja, imajo ga dovolj le liberalni verižniki. Dr. Korošec je radi teh skrajno slabih poštних razmer na deželi poslal poštному ministrstvu pismo, kjer mu opisuje te razmere in ga pozivlja, naj napravi red.

p Za državo nevaren je bil po mnenju dr. Zerjava občinski odbor v Kropi, zato ga je vlada razpustila. Jugoslavija je rešena!

d Ljubljana pleše! Narodni dom — Plesni dom. Časopisi so zadnje čase poročali, da na Francoskem vse nori in pleše. Gotovo pa ne toliko kot ravno v beli Ljubljani, ki ima vse večje dvorane izpremenjene v plesišča. Največ se pač pleše v Narodnem domu (strogo liberalna hiša). Velika dvorana je oddana vsak večer in društvom, ki imajo svoje prostore poleg nje, ni mogoče nič delovati. Te dni pa jim je upraviteljstvo sporočalo, da morajo koncem januarja in začetkom februarja dati svoje društvene prostore v veselne namene in sicer tekom dvajsetih dni enajstkrat.

d O plesu je to-le pisal solnograjski nadškof Ignacij, dne 6. januarja 1920, in bi se prav prileglo tudi kot svarilo za naše razbrzdane čase: »Socialne in gospodarske razmere so sila žalostne; obubožanje in stiska naraščata, bodočnost je negotova in polna nevarnosti. Žalostno je pa posebno to, da jih je premnogo, ki resnosti sedanjega položaja ne marajo umeti, in da se deli našega prebivalstva uprav zdaj, ko bi se bilo treba zares stregiti in porabiti vso skrb za občno blaginjo, docela pretirano vdajajo veseljačenju in prav posebno plesnim zabavam. Ta razbrzdanost se opaža ne le v mestih, ampak že celo v malih občinah. Hlepenje po zabavi in plesu izmoggava ljudi, jemlje veselje do dela, krade mladini nežnost,

rahločutnost in sramežljivost, je dostikrat zanj grob nedolžnosti, je za marsikoga začetek izgubljenega življenja, je hkrati nevarnost verstvu in pravosti in blaginji naroda. Le prevečkrat se s tem brati tudi divja razposajenost in zapravljanje denarja. To dejstvo je tembolj zoprno, ker jih je toliko, ki prezebajo, ker je toliko tisoč otrok, ki vsled nedostatne hrane hirajo in pešajo, ne glede na to, da napravi to početje mučen vtis na inozemstvo, od čigar dobrohotnosti in miloščine smo kolikor toliko odvisni. Krščanskemu duhu nasprotuje tudi okoliščina, da se v te namene izbirajo uprav večeri pred prazniki in nedeljami in da se ne upoštevajo cerkveno prepovedani časi.«

d Bolnica v Kandiji v obupnem položaju. Bolnica Usmiljenih bratov v Kandiji, ki že 26. leto z nabranimi in naklonjenimi milodari nesebično deluje in oskrbuje uboge bolnike, posebno revne sloje, trpi vsled svetovne vojne in splošne draginje na pomanjkanju denarnih sredstev in živil, ter bo morala prenehati obrat, ako se je denarni zavodi, zdravstvena okrožja, občine in dobro ljudstvo ne bodo usmili in podpirali z izdatnimi podporami. Odcepljeni od naše nemške provincije smo slovenski bratje postali samostojni v naši slovenski domovini, kateri služimo noč in dan s potrebo bolnikom, ne glede na bolezen in ne glede na to, da se pri tem delu usmiljenja krajša naše življenje. Zato se s polnim zaupanjem in s prisrčno prošnjo obračamo na vse denarne zavode, zdravst. okrožja, občine in milosrčno občinstvo, da tudi dejansko pokažejo ljubezen do bližnjega in nam z izdatnimi podporami pomagajo biti deležni dela usmiljenja do ubogih bolnikov in trpinov, ter upamo, da nas našo dobro slovensko ljudstvo ne bo zapustilo. — Vodstvo bolnice Usmiljenih bratov v Kandiji.

d Obuvalnica deželne vlade za Slovenijo sporoča, da ima v zalogi večjo množino otroških čevljev na razpolago, in sicer št. 26—34 po ceni od 84 do 130 K za par. Izdajali se bodo od ponedeljka, dne 26. t. m., naprej v pisarni Obuvalnice na Turjaškem trgu št. 3/II. Pravico do nabave teh čevljev imajo revnejši sloji, ki doprinesejo tozadevno uradno potrdilo. Izdaja se vsak dan samo od 9. do 10. ure dopoldne.

d Delavska nezgodna zavarovalnica v Ljubljani opozarja ponovno vsa županstva in župne urade na § 56. nezgodnega zakona, po katerem so vse listine brez izjeme, ki so jih ti uradi dolžni izdajati ponesrečencem, vdovam in sirotam in ki služijo uradni uporabi delavske zavarovalnice, kolka in pristojbine proste. Zato je protipostavno, ako nekatera županstva zahtevajo n. pr. za vdovska in življenjska potrdila pristojbino. — Začasna delavska zavarovalnica zoper nezgode v Ljubljani.

d V šmartnem pri Litiji bodo dne 1. februarja ob 3. uri popoldne ponovili slovit narodno igro »Krivoprisežnik«.

d Šmartno pri Litiji. V preteklem letu je bilo pri nas rojenih 95 (15 nezakonskih), umrlo jih je 77. »Domoljuba« prihaja čez 266. Ustanovili smo gospodarsko, naku-

povalno in prodajalno zadrugo; 15. t. m. smo odprli konsum v hiši g. Selekerejeve.

u **Umrila** je dne 22. januarja v Zerjavinu pri Brusnicah dobra in povsod priljubljena mati in gospodinja Ana Ambrožič, rojena Kuplenek, dolgoletna zvesta bralka »Domoljuba«. Bolehala je že kake tri leta, a zadnje leto je morala biti vsled boleznih skoraj vedno v postelji. Na njeni zadnji poti jo je spremljala velika množica pogrebcev, kar spričuje, kako priljubljena in spoštovana je bila ranjka mati. Težko prizadeti družini pristrčno sožalje, duši ranjke pa večni mir in pokoj!

d **Umrila** je Rusova mama iz Dol. Maharove pri Št. Jerneju v starosti 48 let. Zapustila je šest otrok in svojega skrbnega moža. Bolehala je skozi dve leti; bila je tudi v bolnišnici v Mariboru. Dočakala je, da vidi svojo hčerko Francko v samostanski obleki, a to srečo pa ni imela, da bi njene oči zagledale svojega sina Franceljna, ki je v angleškem ujetništvu. Kako razlika je brala skozi 27 let tebe, dragi »Domoljub«, a sedaj naj njena duša uživa na onstran groba. Rusovi družini naše najsrčnejše sožalje!

d **Umril** je v sredo, dne 21. januarja, v Breznici nad Škofjo Loko zvesti in poštenu hlapec in obče spoštovani fant v visoki starosti 82 let, Franc Kalan, p. d. Mavžarski Franck. Blagemu fantu naj sveti večnoluč!

d **Družini Buh** iz Bevk sporoča Matija Sušnik iz Zaplaza, da je ob povratku iz ruskega ujetništva med potjo umrl Jože Buh, in sicer 2. decembra l. l. Pozdravlja ženo in otroke. — Sušnikovo pismo na razpolago pri uredništvu.

d **Ivan Mustar**, ki je bil omenjen v predzadnji številki »Domoljuba«, ni istoveten z Ivanom Mustarjem iz Malenc pri Krški vasi. Da ne bo razburjenja!

Gospodarska obvestila.

g **Nove cene za živino.** Deželna vlada je poslala vsem okrajnim glavarstvom in g. civilnemu komisarju za Prekmurje navodila, po katerih naj se določijo v celi Sloveniji kolikor možno po enotnih načelih prodajne cene za živila in druge vsakdanje potrebščine. Ta navodila so potrebna, ker se v splošnem opaža, da postopajo občine pri določanju prodajnih cen brez sistema, se ne ozirajo na dejanske razmere, zlasti pa na sosednje okoliše, temveč vpoštevajo predvsem le svoje lokalne interese. Urejena prehrana je pa mogoča edino tedaj, ako se bodo za okoliše, ki tvorijo gospodarsko enoto, določile tudi enake cene. Pri vsakem okrajnem glavarstvu naj se sestavi posebna komisija za presojanje cen kot posredovalni organ okrajnega glavarstva. Tem komisijam, ki bodo sestavljene iz strokovnjakov in izvedencev, se pritegnejo, kar se razume samoposebi, tudi zastopniki konsumentov. Prav posebna razlika se pa kaže pri prodajnih cenah za klavno živino, dasi baš za to razliko ni nobenega tehtnega razloga. Nasprotno, ravno glede klavne živine se mora vsa Slovenija smatrati za enoto, ki naj bi imela tudi enotne prodajne cene. Zato je potreba, da se ta razlika čimprej odpravi in tako omogoči redna

preskrba prebivalstva z mesom. Po izjavi strokovnjakov, ki jih je zaslusal odsek za prehrano, je smatrati naslednje cene za klavno živino kot primerne in odgovarjajoče sedanjim prilikam: za vole I. vrste 10 K za kg žive teže, za vole II. vrste 9 K, za vole III. vrste 8 K; za krave I. vrste 8 K za kg žive teže, za krave II. vrste 7 K, za krave III. vrste 6 K; za bike in telice I. vrste 9 K za kg žive teže, za bike in telice II. vrste 8 K, za bike in telice III. vrste 7 K. Koščena živina brez razlike 5 K za kg žive teže. — Okrajna glavarstva imajo poskrbeti, da se te cene čimprej uveljavijo ter vsako navijanje teh cen prepreči.

g **Zadružni tečaj** v Celju se vrši v času od 12. februarja do 19. februarja 1920 v dvorani hotela »Beli vol«. Začetek dne 12. februarja, ob 9. uri dopoldne. Spored: A. Predavanja: 1. dan (dop.): Otvoritev tečaja. Zgodovina in razvoj združništva. (Popoldan): Narodno-gospodarski, pravno-vzgojevalen in socialen pomen zadrug. 2. dan (dop.): Ustroj in delovanje Raiffeisenovk. (Popoldan): Zadrugne zveze. 3. dan (dop.): Zemljiška knjiga. (Popoldan): Davki in pristojbine pri zadrugah. 4. dan (dopoldne): Dolžnosti in delo članov nadzorstva, seje. 5. dan (dop.): Razne vrste zadrug. (Popoldan): Gospodarske organizacije, nezadrug. 6. dan (dop.): Strojne zadrug. (Popoldne): Občni zbor zadrug. 7. dan (dop.): Načela za sestavo bilanc. (Popoldan): Razgovor o raznih drugih vprašanjih. 8. dan (dop. in pop.): Nabavne in prodajne zadrug, blagovni promet, blagovne centrale. Ob 4. uri pop. sklepno predavanje: Naše združno delo na Spodnjem Štajerskem. — B) Praktični del: Praktično se bo vsak udeleženec poučil o vsem poslovanju in knjigovodstvu posojilnic, o poslovanju gospodarskih zadrug, o predpisih glede kolkov, davkov in pristojbin, glede poslovanja z Zadrugno zvezo in z oblastmi. 7. dan (17. febr.) je namenjen za tajnike, ki se hočejo poučiti glede sestave računskih zaključkov. 8. dan (19. febr.) za funkcionarje nabavnih in prodajnih zadrug. — Pouk se vrši vsak dan od 8. do 12. ure dopoldne in od pol 2. do pol 6. ure popoldne. — Udeleženci se naj prijavijo do 31. t. m. na naslov: Zadrugna zveza v Mariboru, Šilerjeva ulica 10, ter naj nazonajo, ali se jim naj preskrbi stanovanje.

g **Cene manufaktur** v Trstu in v Ljubljani. Manufakturno blago, katero se prodaja v Trstu meter po 3.80 do 4 lire (27.36 do 28.80 K), stane v Ljubljani 40 do 45 kron, ker ljubljanski trgovci ne nabavljajo blaga naravnost v Trstu, marveč ga dobe polom posredovalcev, kateri si zaračunajo za vsak meter 2 liri dobička.

g **Dobava ameriškega sladkorja.** Odsek ministrstva za prehrano se je pogajal za sladkor na Češkem, toda cene so bile tako visoke, da bi veljal sladkor na Češkem 35 do 38 K. Češka podjetja so namreč zahtevala za sladkor 18 čeških kron, ki bi se pa imele izplačati v švicarskih frankih; poleg tega so se nam pa stavili še tako težki kompenzacijski pogoji, da bi stalo meso, ki bi ga imeli oddajati na Češko kot kompenzacijsko blago za sladkor, na Češkem manj v razprodaji kot pa pri

nas v živi vagi. Odsek se je pobrigal za dobavo ameriškega sladkorja čez Trst in upa, da se bo moglo od pomoči tudi temu pomanjkanju.

g **Prepoved izvoza žitnih pridelkov iz Stare Srbije.** Minister za prehrano in obnovo zemlje je prepovedal izvoz pšenice, ječmena, koruze, moke in sličnih izdelkov iz ozemlja Stare Srbije in Makedonije.

g **Falska elektrarna v naših rokah.** Ljubljanka pogajanja za prevzete falske elektrarne potekajo ugodno in bodo kakor se nam javlja, tekom današnjega dne končana. Osnovala se bo delniška družba s kapitalom 10 milijonov švicarskih frankov. Polovico od tega prevzamejo naša vlada, naše banke in jugoslovanski zasebniki, ostalo polovico švicarske banke. Jugoslovonom je zagotovljen odločilni vpliv v upravi.

g **Dobava smodnika.** Urad za pospeševanje obrti je dobil od g. ministra vojne in mornarice dovoljenje, da sme porazdeliti med obrtnike 1000 kg navadnega razstrelilnega smodnika, 1000 kg ojačenega razstrelilnega smodnika, 200 kg minskega smodnika ter manjšo množino kapselnov. Oddajali bomo po 100 kg. Manjši reflektanti naj zato svoja naročila združijo. Interesenti naj se zglase pri našem uradu do 7. februarja.

g **Sukneno blago iz Češke.** Minister za prehrano je sklenil s češkimi tvornicami sukna dogovor za veliko dobavo blaga. Naročeno sukno ima priti v Belgrad v drugi polovici februarja.

g **Tvornica sukna.** Ministrstvo prehrane bo v najkrajšem času obnovilo in popravilo veliko tvornico sukna Teokarevič in drug v Leskovcu, tako da bo tvornica že tekom februarja začela z delom.

g **Sadjarska anketa.** Dne 4. in 5. febr. t. l. se bo vršila pri poverjeništvu za kmetijstvo v Ljubljani (Marjanišče) sadjarska anketa, pri kateri se bodo obravnavala sledeča sadjarska vprašanja: Sadni izbor, drevesničarstvo, domača sadna uporaba, sadna kupčija in industrija, pouk iz sadjarstva, sadjarska organizacija, sadne razstave in osnutek podrobnega načrta za pospeševanje sadjarstva v Sloveniji.

g **Za pridelovanje sladkorne pese v Sloveniji.** Dne 20. t. m. se je vršil v Ljubljani razgovor glede sladkorne industrije. Po razgovoru, ki so se ga udeležili priznani veščaki in interesenti, se je sklenilo podpirati z vsemi sredstvi uvedbo pridelovanja sladkorne pese povsod tam, kjer je za to ugoden svet in pozvati vlado, da prouči načrt, ali so na Posavju dani pogoji za ustanovitev sladkorne tovarne. V tem slučaju je treba takoj začeti s pripravljanimi deli za to industrijo.

g **Cene za kovanje konj.** Kovarji ljubljanske okolice so določili nastopne cene: Stare podkove od 3 do 5 kron, nove podkove pa po številki noge od 6 do 10 kron.

g **Premog** je zopet pa 5 K 50 vin. pri 100 kg dražji. Trboveljska premogopna družba pa izplačuje 12% na vsako delnico. Seveda liberalno-socialistična vlada tega neče videti, temveč samo kmetico, ki mleko za par krajcarjev dražje proda.

g Valute na zagrebški borzi dne 23. januarja 1920: Ameriški dolarji (100) 9000 K; avstrijska krona (100) 38 K; carski rubelj (100) 148 K; češkoslovaška krona (100) 160 K; dinarji (100) 338 K; francoski frank (100) 880 K; nemška marka (100) 217 K; rumunski lej (100) 224 K; italijanska lira (100) 600 K.

g Tuj denar izvažati je prepovedano. Kdor bi skušal nesti v Jugoslavijo preko 1000 lir, bi se mu denar konfisciral. Ves tuji denar, ki ga kdo nese čez mejo, ne sme znašati preko 1000 frankov vrednosti.

g Zvišane cene mesu, kruhu in soli v Zagrebu. Od 22. t. m. veljajo v Zagrebu naslednje cene mesu; pitani voli 20 do 24 K, meso II. vrste 16 do 20 K, teletina 22 do 24 kron kilogram z 20% priklado. Kruh stane: iz moke št. 6 8 K, iz moke št. 2 9 K, iz nulerice 10 K kg. — Sol stane 4 K kilogram, kis 4 K liter.

g Moka v Zagrebu. Mestna aproviacija deli te dni moko, in sicer nulerico po 10 K, št. 2 po 9 K in krušno moko po 7 K kilogram. V bodoče se cena nulerici ne bo več maksimirala. Mestna občina je za dovoz moke najela dve ladji vlačilki, katerih vsaka nosi 50 vagonov moke.

g Avstrijska krona na smrtni postelji. Poročila javljajo, da je padel tečaj krone na zürichski in bazelski borzi na eden švicarski vinar.

Cerkvene vesti.

c Celje. »Odprti roke, odprti srce, otiraj bratovske solze.« To načelo si je postavila celjska Marijina družba zadnji mesec. Izvršila je krasno ta svoj program. Zbirala je celi advent darila v neumorni delavnosti. Dne 26. decembra se je potem vršila razdelitev daril. Dvorana »Belega Vola« je bila natlačena od deklet Marijine družbe in nekaj Orlov. Ob 3. uri pozdravi Marijino družbo njen voditelj ž. g. vikar Ivan Alt, kateremu gre neomejena zasluga za to veliko delo. Pohvalil je zasluge, katere si je pridobila celjska Marijina družba. Osupnili smo, ko se je pričelo z razdelitvijo daril. Kaj vse premore ljubezen do sirot. »Kar ste enemu izmed malih dali, ste dali meni.« Zahvalim se Vam jaz v imenu sirot vsem darovalkam in darovalcem. Po razdelitvi je neka mladenka krasno deklamirala pesem »Kristus in Peter«. Nato pogovor v revno deklico. Igra »Sv. Cita« je krasno uspela. Ker je ž. g. vikar omenjal, da igralke ne bodo nastopale zaradi pohvale, ne hom igre opisoval. Vaše delo, Marijina družba iz Celja, je neizbrisljivo!
Dolinski.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, in jih obrestuje po 3% brez kakega odbitka.

Hradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej Inserat!

Dopisi.

D. M. V POLJU.

»Domovina« št. 43 pr. I. piše v članku »Škodljivci in izkoriščevalci občin« med drugim tudi kopico laži in obrekovanj o meni in mojemu županovanju, in sicer se mi očita, da sem »nezaslišano uporabljal svoje uradno mesto v korist sebi in svojim političnim prijateljem, da sem sladkor in meso, namenjeno ubožnim občanom, odvažal iz občine.« To bi bili v resnici neodpuščljivi grehi. A to ni res! S sladkorjem nisem imel jaz prav nič opraviti, ker je to delo imel je aproviacijski odbor, katerega član jaz nisem bil. Meso sem pa prodajal kot mesar, kamor sem hotel. Meso za ubožno akcijo pa je zopet oddajal odbor, za to sestavljen. Priče so na razpolago, namreč cel odbor, sestojč iz nadučitelja Miheliča, strojnika Fran Janežiča in gospe M. Hladnik. Dalje se trdi: »Občinski računi so v popolnem neredu.« Odgovor: Računi so bili vsako leto pregledani od obč. revizorjev, dvakrat od deželnega revizorja, in vedno v redu najdeni. Da bi bil jaz račune sezidal, je prostaska laž. Pri prevzemu županstva dne 30. novembra 1919 se je od navzočih mojih najstrupenejših sovražnikov potrdilo, da je vse v redu. Računi za šolo v Založu so popolnoma v redu, v nasprotnem slučaju prosim dokazov. Za ceste se ni pobiralo v občini že šest let prav nič, zato se tudi pota niso mogla popravljati. Prej pa, ko se je pobiralo, se je nabrani denar pa tudi za občinska pota porabil. To morajo potrditi vsi moji sovražniki, ako hočejo govoriti resnico.

Ko se je gradila železnica Vevške tovarne, sem delal na to, da bi dobili posestniki zemljišče dobro plačano, in občina bi dobila lep stavbeni prostor za šolo zastoj. A prišel je vmes znani Močilnikar, in vse preprečil. To je resnica, katero še danes lahko potrdijo vsi prizadeti posestniki. Največja laž pa je, da sem spravljal v vojaško suktnjo rodbinske očete. Ako je v celi občini le eden, katerega sem jaz spravil v vojaško suktnjo, naj se kar oglasi!

Nasprotno pa je resnica, da so me moji sovražniki denuncirali, in je malo manjkalo, da me niso odpeljali orožniki, ker sem bil zapisan »militärfeindlich« pri okrajnem glavarstvu. Kdor dokaže, da sem bil nasproten ubožnim beguncem ali sploh domačim revežem, naj le navede slučaje in priče. Nasprotno pa sem jaz dosegel, da se je ubožim v večji meri delilo meso brezplačno kot drugje. Vem, da sem bil kot župan na poti liberalcem, zato, ker ne trobim v njihov obrabljen rog, toda ostal bodem zvest svojim načelom. Kakor znamenaja kažejo, bode konec drugačen, kakor si ga nekateri žele, ko bo ljudstvo govorilo.

D. M. v Polju, dne 9. januarja 1920.

IZZA SV. JOSTA PRI KRANJU.

»Podstejmo nazaj, da pridemo naprej.« govori ljudski rek. Ozmimo se nazaj v staro leto, ki je bilo še polno vojnih posledic, a nam vendar kaže, da smo se živahno gibali na vse strani v naši divni hostariji. V cerkvenem oziru mi je omeniti, da smo imeli koncem meseca avgusta prvi ljudski misijon, ki je bil izborno obiskan, a je imel tudi hvaležne uspehe. Meseca oktobra pa se je vršila pri nas slovesnost škofovega obiskovanja, pri katerem je prejelo 80 otrok zakrament sv. birme. Pri tej priliki je 16 fantov na konjih slovesno sprejelo presv. g. knezoškofa in naposled pri odhodu tudi spremilo do Kranja. Nad 40 mlajev je krasilo pota in okoliš župne cerkve. Slovesnost je bila veličastna in ganljiva še tembolj, ker se je pri tej priliki ustanovila tudi Marijina družba za žene in dekleta. Treba bo le še izobraževalno društvo zdati, ko je mnogo udov vstopilo tudi v Kmečko zvezo, na novo poživiti in preustrojit, kakor hitro se fantje bolj doma ustanove.

V družabnem oziru pa ne smem prezreti, da je med vojno večina hiš v našem idiličnem zatišju izgubila svoje zastarelo slamnato pokrivalo in si nadela novo cementno bolj varno streho, kar je tudi znak časa. — Največja in najvažnejša krajevna spremena pa je naša cesta, ki je lansko leto se iznebila kar treh

neprijetnih klancev, ki so: Štibeljnov, Modrijanov in Kosarepov, kot najneležejša prometna ovira, zlasti poslednji, našega kraja. Največja zasluga pri tem podjetju gre vsakako načelniku okrajnega cestnega odbora g. Ivanu Zabretu, ki že več let prav prijazno obrača svoje pazorno oko na naše zatišje dobro vedoč, kako potrebna in koristna je, ne-le za nas, marveč tudi za velik del okraja, ta cestna preureditev. Že l. 1912. se je odstranil vratolomni Benkovi klanc, ki je stal 42 tisoč kron in danes imamo cesto do Kranja do Besnice malodane po ravnem, ker tudi na Kolovratu pod Šmarjetno goro se je lansko leto cesta zravnala in razširila. Zatorej vsa čast in zahvala g. Zabretu, ki si je s tem delom za našo občino stekel neizmerno zasluge. Bog mu daj še železno vztrajnost, da še to delo, ki je v zadnjem koncu: od šole do cerkve še v tiru, srečno dovrši! Veselo upanje imamo, saj mu ob strani stoji v pomoč sedanji naš župan g. Ivan Paplar, ki podjetno tudi sam prime za kramp in lopato, če treba, samo, da delo gre hitreje izpod rok. V vzajemnosti je moč!

BITNJE PRI KRANJU.

Na zimo L. 1917. je privlekla avstrijska armada na tisoče laških ujetnikov na sorško polje, ter jih nastanila po vaseh od Lake do Kranja. Gladni so pobrali vse jesenske sadje iz njiv ter tudi uničili velik del jesenske setve. Da so se ogreli, je izgnilo s površja zemlje do sto kozolcev, ki so jih pokurili. Pa tudi marsikatera stena od šup in skednov. Na pritisk kmetov je politična oblast ocenila škodo ter zapisnike poslala v Gradec vojaški komandi. Menda je oblast od tam prejela tudi odškodnino, ki pa jo je vrnila, ker se ni hotela pečati z razdelitvijo. Dve leti je že od tega in oblast morda misli, da se sedaj že sme vreči zadeva od akta. Toda kmetje čakamo še vedno pazorno na rešitev naše zadeve ter tem potom apeliramo na prizadete faktorje zlasti na okrajno glavarstvo v Kranju, naj ne zavlačuje več te stvari, temveč izposluje povrnitev škode, povzročene po vojni. Gre se za stotisoče. — Vsi prizadeti.

IZ PREČNE.

Tukajšnje slov. kat. izobraževalno društvo je imelo na Novega leta dan predavanja. Predaval je zelo zanimivo advokat dr. Ivo Česnik iz Kandije pri Novem mestu, o važnosti časopisja. Gospodu doktorju se najlepše zahvaljujemo in se mu še v prihodnje toplo priporočamo. Časopisje je dandanes veselilo. Koigar časopisje je razširjeno, tisti vlada svet. Da se v sedanjih časih tako naglo širijo zmote in pregrehe med ljudstvom, je krivo slabo časopisje, ki ljudstvo zavaja v versko mlačnost in napesoed v brezverje. Saj vidimo, da ga ni skoro dneva, da ne bi ljudstvo hujskalo zoper vero. Zato ne naročajte nikdar protikatoliških časnikov, ako hočete ostati dobri katoličani! Kdor te naroča, podpira sovražnike sv. vere, pomaga rušiti sv. cerkev. Škof Ketterer je rekel, da katoličan, ki po svojih močeh ne podpira in ne razširja katoliškega časopisja z besedo in dejanjem, ne zasluži, da se imenuje katoličan. Kako važno ulogo igra časopisje, je sprevidel sv. Oče Pij X., ki je rekel: »Zaman boste zidali cerkve, vodili misijone, ustanavljali šole, ves trud bo zastoj, če ne boste znali prav ravnati s katoliškim časopisjem. Zato naj bo naročena vsaka hiša na katoliški časopis. Vedite, da gre za naše najdražje svetlinje, za sv. vero, proti kateri se je zaklelo brezversko časopisje.

GOR. SUŠICE PRI TOPLICAH.

Tudi v našem kotu se gibljemo. V nedeljo dne 11. januarja je priredila mladeniška Marijina družba poučljivo igro »Mojstra Križnika sveti večer« in šolska mladina igrice »Čista vest«. V nedeljo 18. januarja pa se je igra mladeničev ponovila in obenem so dekleta Marijine družbe uprizorile »Svojejavno Minko«. Čistega dobička je bilo 842 K, ki je namenjen skladu za harmoniji, ki bo služil pri pouku cerkvenega in šolskega petja. Vsa čast fantom in dekletom, ki so tako dobro rešili svoje vloge. Fantje in dekleta! Le pogumno naprej, dokazali ste, da niste še zastrupljeni s strupom sedanjega časa.

DOBROVA PRI LJUBLJANI.

Dne 22. t. m. je uničil požar na Hrusevem dvema gospodarjema hlev. Na pomoč je prihitela dobrovska požarna bramba. Toda v splošno žalost vseh, ki so prihiteli na pomoč, stroj ni hotel delovati. Vsak poizkus je bil zaman. Se-le h koncu požara je začelo nekoliko delovati. Čudno se nam zdi, da se nekateri dobrovski možje, ki hočejo vso Dobrovo spraviti na noge, ne pobrigajo za tako veljavno in prepotrebno stvar. Naši samostojni liberalci, ki jih imamo tudi nekaj, se na vse kripnje prizadevajo na ta ali oni način ujeti naše moze v svoje limanice. Agitirajo po trgovinah in gostilnah in vsiljujejo svoje glasilo »Kmetijski list«. Vemo kaj jim diši! Volitve bodo kmalu. Glavnemu agitatorju pa svetujemo, da naj raje skrbi za napredek svojega posestva, kakor da bodi po občinah in stressa svoje puhle besede pri onih, ki ga še ne poznajo. Pošteni Dobrovčani, ogibajte se teh ljudi!

VODICE.

Takega poraza kot v naši občini, pa naši stari liberalci, ki sedaj radi slišijo na novo ime samostojnih kmetov, se niso kje drugje doživeli.

Ze več mesecev sem se se lajali, obrekovali in sumničili naše poštene občinske odbornike in pred vsem našega vrliga župana Franc Eranta, huškali so občane proti njim in lajali se tako živo, da so nazadnje že sami verjeli svojim lažem.

Ze zdajna vajeni svoje sosedne denunciranja (ovajali oblastem) so tudi sedaj tožili župana in naše odbornike na deželno vlado in okrajno glavarstvo, Nagromadilo so toliko laži, da so bili popolnoma prepričani, da bo odbor razpustil in gerent nastavljen.

Ze keranta je bil določen nek Zihert, pri-raznane, bivši c. kr. bandar, o katerem ve-če ljudi mnogo dogodov povedati, kako je ljudstvo izdal, nastopal kruto in nasilno in lante in more vlačil k vojakom. Znano je tudi, kakšna zapisa poročila je poslal o dohodkih naših kmetov. Njega vsedni svetovalci naj bi bili Tomažič, Toni, ki zadnje čase razsipa denar za plačilo, vsevedni Bravar iz Repenj in nadzamojčni gospod Matevžek iz Vojšega.

Prvo presenečenje za te možakarje je bilo, da se je napovedala najprej revizija. Iz same strahu pred revizijo so se nekateri teh mož pokrili in niso hoteli se odzvati vabilu komisarija. Pa prišlo je nad nje še hujše presenečenje. Natančna revizija dne 21. jan., ki je trajala celih 9 ur, je dokazala, da župan in naši odborniki niso zakrivali niti ene nepravilnosti. Izkazalo se je pa, da je vse poslovanje našega župana v vzorno lepem redu.

Pač pa so ob tej reviziji odkrile mnoge laži obrekovalcev tožnikov.

Naše ljudstvo je zeleni kader samostojne-žev še do dobra spoznalo; ne njihova meka, ne obljubljeni sladkor, ki ga je pa Zihert le za žebelerje dobil, jih ne more več rešiti pred prepadom. Tudi na Skaručini in na Vojškem, ker se je do sedaj G. Matevžek smatral za neomejenega samovladarja, so ljudje spoznali vse ganjlobo te staroliberalne družbe.

Naše ljudstvo je postalo zelo politično zav-vedno; naj pohvalim le naše lante (15 jih je bilo pri zadnjem političnem tečaju). Vrlo nastojajo tudi dekleta in žene. »Domoljubov« je skupno naročeni 173, a le par hiš, da sploh naročeni niso. Kako so letos vsiljevali Kmetijski list, prosili, žugali. A vse zastoj. Volit-jev še komaj čakamo zato, da takrat za vselej obračunamo z liberalnimi samostojneži.

IZ BOHINJA.

»Kmetijski list« nam očita, da smo snovali Gozdersko zadrugo na strankarskem shodu, kar je laž. Bil pa je takrat ustanovni občni zbor omenjene zadruge, kjer nam je podal za-družni strokovnjak potrebnih navodil. Konsta-tiram, da od naše strani ni padla beseda o politiki. Vi, gospodje samostojneži, ste s su-rovno silo onemogočili zborovanje. Vas nismo silili k zadrugi in vas tudi ne bomo. Toda mi se pa hočemo svobodno združevati, za kar vas ne bomo vprašali in s svojim razpolagati po svoji volji. Govorili ste na zborovanju in

drugod, da kdor pristopi k tej zadrugi, bo mor-ral plačati silno velik davek. »Kmet. listu« je to neprijetno in pravi, da so to bili ljudje iz vaše stranke. Enake laži trošijo vaši strankarji pri agitaciji za vašo stranko, kakor: farji po-zrejo ves dobiček od kmet. društva, oni imajo zrejo magacin cukra in drugih dobrih reči, ka-celce so vam pokradli. Kjer ne gre z lažmi, ra-bite grožnje, katerih bi vi morda se tudi ne obotavljali izpeljati. Saj vemo, da ste v tesnem stiku s policijskim liberalizmom. Kar nič se ne bomo čudili, če pride na vašo željo zopet kak odloč, kakor zadnjič ob priški razpusta tukojs-nej, občinskega odbora, ki ste ga razpustili brez prave, brez kakakega drugega vzroka, kakor da je bil pač klerikalea. Vedite pa, da sila le nekaj časa trpi. Ljudje vas vedno bolj spoznavajo in vam po pravici pravijo: rdeča garda. Kajne, če ne gre z lepa, mora pa z grda. Ne dvomimo, da ni nekaj poštenih ljudi med vami, toda tisti, ki vodijo, brodijo po starih li-beralnih nasilnih vodah. Ista vaša kampanja napada nas tudi v »Domovini«, kar je zopet dokaz vašega tesnega bratstva z liberalci. Trdi namreč, da ves dobiček v (konsumu) kmetijs-kem društvu požremo »stariški podrepaniki in farji«. Na to samo to-le: Dotičniki nas merite po sebi, ker se dobro spominjate, kako ste gra-bili ob stvarni demobilizaciji ob Bohinjskem jezera. Tudi o tem bomo še govorili, če bo treba.

BOHINJ.

Pri nas v Srednji vasi smo zadnje čase zelo napredovali. Ustanovila se je samostojna kmetijska stranka, katere pristajali so sami na-predni kmetje, gostilničarji in lesni trgovci. In katere namen je v prvi vrsti skrbeti za kmeta. Vprašam vas pa, kdaj je že liberalna gospoda skrbela za kmeta? Dalje, ko se je ustanovila ta nova stranka, so trdili agitatorji, da je samo za kmeta. Pokazalo se je kmalu, da so prvi in glavni vojni dobičkarji in veri-niki, katerih se tudi pri nas ne manjka. Ali je res tisti sladki cukereček tako zapeljiv, ka-terežja li šele obetajo, a sladkal se morebiti ti ne bodoč z njim. Res, sladki so ti zapeljiv-ci. A znajo postati zelo grenki. Proč z izkori-ščevalci kmeta, dokler ni prepozno.

IZ NOVEGA MESTA IN OKOLICE.

G. urednik! Naše »Dolenjske Novice« so prenehale, zato prosimo za mal količek v va-šem listu, da se od časa do časa pokažemo svetu. No, za »Novice« nam ni posebno žal, ker so v zadnjem času v mnogih ozirih dre-male ter bile povečini le list grmskih učite-ľev, ki so zdaj do malega vsi »samostojni« li-beralci. Kako to, bomo še povedali.

V Novem mestu samem so splošno iste, malo vesele razmere, kot pred desetimi leti in jih ne bomo opisovali. Omenjamo le mimogrede, da v zadnjih mesecih vele v fran-čiškanskem samostanu pod vedstvom stroge-ga a obenem ljudomilega p. gvardijana novo življenje in da p. Pavel klub najboljšim tež-kočam z železno vztrajnostjo vodi svoje or-ganizacije. Zadnjeja delo rodi tudi uspehe. Priče za to so kapela in dvorana dijaške Ma-rijine kongregacije, dijaški konvikt, ki se je otvoril pretoklo leto in tri hiše v mestu, last III. reda, ki jih je ta kupil, da se bo zidal »Tretjeredniški dom«. Vsi naši bi morali v ne-umornem delu posnemati p. Pavla. Ravno di-sciplinina pa je najnujnejša reč današnjih ča-sov, zato pričakujemo iz samostana ven re-forme in boljših časov za naše mesto.

V okolici se Kmetijske zveze do bro drže in do malega v vseh župnijah tudi vodijo. Začel pa je zadnje mesece »samostoj-ni« grmski ravnatelj Vedernjak prirejati sho-de po farah. Najrajši to stori ob nedeljah po maši in na javnem prostoru, ko verniki pride-jo iz cerkve. Tam in tedaj vabi ljudi v Kmetijsko korist« in obeta na dolgo in široko, kaj vse bodo dobili, če to store. Seveda so ga ne-kateri župljani hitro spoznali, kot je že po-ročal »Domoljub«. V Stopičah ga n. pr. on-dotno verno ljudstvo ni hotelo poslušati, pa tudi ne drugokrat, ko je ravnatelj poslal me-sto sebe samostojnega kmeta Avseca iz Got-ne vasi. Pa kaj je verjeti o Kmetijski stranki ravnatelju Vedernjaku? Za danes opozarjamo naše kmetovalce samo na to, da v Vedernja-

kovi Kmetijski stranki ni nobenega duhovnika, da je zato ta stranka liberalna ter pripomi-ujamo, da bi bilo za kmetijski šolo in za kmetijsko boljše, ko bi ga kmetijski učitelji iz-obraževali strokovno, ne pa ga mešali s tako vrtoglavo politiko. Posledice te Vedernjakove politike se že vidijo. Ker je »Samostojna« v na-ši okolici stopila na dan glede vere brezbarv-no, boljše rečeno brezbržno in povdarjala zgolj »kmečke koristi«, se je pojavil v stranki sami razpor. Nasproti si stojita dve močni struji: Avsecova in Kulavica-ova (iz Vavte vasi) glede kandidatov za prihodnje volitve. Avsecovi pristajajo hočejo postaviti lastne zgolj kmečke kandidate, Kulavici bodo volili z liberalci. Jasno je kot beli dan, da pošteni ka-toliški kmetje ne bodo šli ne z Vedernjakom, ne z Avsec-om, ne z Kulavicom, temveč, da je naše mesto v Kmetijskih zvezah, ki skrbe za našo sv. vero in prave kmečke koristi ter bo-mo volili kandidate, ki jih bodo predlagale Kmetijske zveze.

Kat. izobraževalna društva so se poživila v več županih in poučeval na so-vo ustanovila. Zasnivali so se tudi Orlovski odelci. 18. t. m. je bila okrožna zala, kjer so si fantje izvolili okrožnega načelnika in pod-načelnika. Navdušenje zadnjih dveh nam pri-ča, da bo Orlovski misel kar najbolje uspe-ovala. Na sebi so se dalje izvršili važni ukrepi glede vadihiškega tečaja v Novem mestu za prireditve v Mariboru, glede izobraževalnega tečaja in mladeniškega tabora, ki se odredi za več okrožij meseca maja. Vsi pošteni katol-fantje vabilno vas, da vstopite med Orlovske vrste!

IZ KRŠKEGA OKRAJA.

Samostojni so združeni z liberalci toliko časa bili, da so opravili v zapore bivšega ob-činkega tajnika in abs. jurista Antona Ma-ričinca. Odkrili so da vseh možganih zločin-ov, predvsem seveda hujšanja proti držav-nemu redu. Ustavljajte mučenike! S tem ho-nte najbolj pokonati svojo krivično stvar. Ži-žalo se občinske volitve, zato si želite imeti v zapirih vse ljudi, ki se vam zde kolikoli nevarni agitatorji. Gosp. predsedniku dr. Zer-javu bi pa radi osveščili malo spomin, kako le bilo prijetno tedaj, ko je moral prečkan v zaporu Maričinček je bolchen clovek in če bo cloveška zloba njegovim živcem in pljučam izsesala vso živlensko silo, kdo jo bo njegov družini vrnil? Svetovali bi, naj denunciantje nazivo malo bolj na Samostojne, kako šuntajo po shodih proti uradnikom, proti slov. kulturnim upravam — univerzi itd. Tu bodo naši gradiva za svoje zlobne ovadbe. A ta ne ma-ra o mečati ti denuncianti, ker bi mazali sa-mi čebel Sveta sila do vremena, gospodje! Sila rodi odpor in vsako nasilje se maščuje. Kdo tega ne razume, je spal pet let.

CELJE.

Celjska Nova doba« se je srdito zagnala v »klerikalce«, češ, da širijo po Savinjski do-lini lističe, ki se glase: »Proč od Srbije«. Ta-ko nesramni so že postali, da nam očitejšo od-pad. Vorašam vas še enkrat, kdo je največ storil za združenje in katere stranke mož je bil, ali ne dr. Krek in Korošec. Seveda »Kme-tijski list« hitro pripelja za »Novo dobo« in z velikim navdušenjem azznani to vest. Gliba vkup striha. — V naši občini je mnogo brez-poselnih, ki dobivajo državno podporo. Celjska okoliška občina je poskusila te ljudi upo-rabljati za lahka dela. Toda izmed vseh brez-poselnih je prišel samo eden. Srečna država, ker imaš take ljudi. Saj ne vedo, da vsem škodo delajo. Delamrznost vlada povsod! Srečni svet! — Celjska Marijina družba je pre-re-dila dne 26. decembra ob 3. uri popoldne kras-no božičnico, ki je krasno uspela z igro »Sv. Cita«. Hvala č. g. vikariju Ivanu Altu in celi Marijini družbi. — Dne 9. januarja 1920 je po dolgi 7 mesečni mučni boleznii umrla vrla Ma-rijina članica Frančiška Gobec v starosti 42 let iz Babnjega. Njen pogreb je pričal, kako je bila rajnica priljubljena. Marijina družba ji je zapela za slovo. — V Celju se je ustanovila družba za nakup žita. — Zadržni tečaj se vrši v Celju od 12. do 19. februarja. Na zna-nje. Dolinski.

Listek

Očetova povest.

(iz angleškega prosto poslovenil D.)

(Dalje.)

Kakor bi me kdo zbedel v srce, tako bolečino začutil, ko zagledam pismo na ogleđalu. Kaj, če je gospod Pavel omenil v Klarinem pismu tudi o denarju? Ali je vse pismo zatrijevalo samo ljubezen? O da bi le! Toda!

Nevedoč, kaj delam, naglo vzamem pismo in ga odprem s trepetajočo roko. Če ne bi bilo nič o denarju, bi ji dal odprto pismo, drugače — — —

Naglo preletim drobne vrstice. Kolika ljubezen govori iz besed mladega moža, kako se bo veselila Klara! Srce pa mi je skoro zastalo, ko dalje berem, zakaj tu je začel gospod Pavel govoriti o denarju. Rekel je, da ve, da bo njen oče najboljšo uporabil vsoto, in kako ljubeznivo mu boče ona pomagala. Sporočil je, da bodo načrte, ki so jih delali prej, da opomorejo ubogemu ljudstvu, kmalu skupno izvrševali. Potem ji je tožil, kako hudo mu je, da se še ne more vrniti. Ko pa bode zopet doma, hoče dokončati delo, katero naj se prične s tem denarjem. Dalje nisem mogel brati; hitro spravim pismo v mizo. Klara ga ne sme dobiti na noben način. Boleče oči si zakrijem z roko, da ne bi zapazila mojega strahu.

V tistem trenutku se odpro vrata in Klara se prikaže vsa bleda in prestrašena.

»Zakaj pa tako otožno gledate oče? Hotela sem, da bi ne šla danes nič več o. l. nas.«

»Draga moja, vedno te ne morem pri sebi imeti; čas moram porabiti.«

»Uhugi oče!« pravi nežno, a jaz ji sežem v besedo:

»Tako žalostna se mi zdiš. Kaj ti je?«

»Pri ubogih ljudeh sem videla toliko žalostnega, pa to je že navadno in...«

»No, kaj?«

»Nič posebnega. Ko sem se vračala domov po močvirnatem potu, sem premišljevala, kako si prav nič ne moremo pomagati brez denarja, in...«

»In?« prašam hitro, ker bi se rad znebil teh misli.

»In jaz sem želela, da bi bil gospod Pavel tukaj; ta bi gotovo pomagal.«

»Ali je po kočah večja revščina in nesnažnost kakor sploh?« vprašam in se obupno upiram, da bi skrnil strah pred tem, kar sem rekel.

»Zdi se mi že,« odgovori žalostno, »in ljudje so tako nezadovoljni. Zato želim gospoda Pavla. Ali kaj mislite, da vam bo kmalu pisal?«

»Čemu naj bi mi pa pisal?«

»Vi ste zmučeni, ljubi oče!« opomni Klara.

»Jaz ne bi o tem govorila, pa vem, kako zelo tudi Vi želite njegovega prihoda. Saj bo gotovo še pisal. Pojdite zdaj jest in nikar preveč ne skrbite. Vi delate, kolikor morete, in jaz tudi. Drugo pa je v rokah tistega, ki ima vedno usmiljenje z nami.«

Počasi je potekel en mesec. Ko so zjutraj prihajala pisma in je Klara zaman pričakovala poročila gospoda Koširja, so pričale žalostne poteze na obrazu, kako bridko jo je ogoljufalo upanje. Pa vselej se je z lahnim nasmehom in s kakšno veselo besedo obrnila do mene, kakor bi čutila, da je mene prevarilo še bujše. In njene besede so me preganjale ves dan, če ni bilo nje pri meni.

Zame je nastopil od zdaj naprej še veliko bujši čas, zakaj kolera je začela moriti tudi po naši vasi. Divjala je od hiše do hiše in puščala za seboj le grozno smrt. Kako srčno se je obnašala v tem strašnem času Klara! Če sem se še tako trudil, da bi pomagal, vendar je ona veliko več storila. Smrtonosna bolezen se je širila bolj in bolj. Vsak dan sem stal pri umirajočih in mrličih in priznati

sem si moral, da sem — jaz to zakrivil. Ali ne bi mogel vsaj deloma odvrniti strašne bolezni, če bi porabil denar gospoda Koširja v ta namen? Z vso močjo sem se boril s temi mislimi, katere so mi pretile vzeti vso radost pri izvrševanju svoje težke naloge. Klara mi je pomagala, kolikor je mogla, obiskovala je bolnike in umirajoče, kuhala ubogim sirotam, ki so izgubile starše, tolažila in osrčevala može, ki so izgubili svoje žene. Mene pa je preganjala vest vsled storjene krivice, in večsih mi je bilo tako težko, da nisem mogel spati.

Le redkokdaj se je pripetilo, da sva skupaj sedela zvečer sama, kar sva poprej tako rada storila. Če se je pa slučajno zgodilo, nisva skoro nič govorila. Oba sva se bala.

»Ste pisali gospodu Koširju, kajne, da?« me je od časa do časa povpraševala. In če sem ji povedal neresnico, da sem ji potrdil, se je dvoumno zasmejala. »Morda pismo še prišlo ni.«

Naposled pa ni več o tem govorila in se je delala toliko bolj mirno in potrpežljivo, kolikor sem bil jaz nepokojnejši. Zdelo se mi je, da mi bode preveliki, grozni strah uničil življenje.

Nekega dne me prosi Klara majhne podpore za ubogo ženo, ki je v noči postala vdova, — in jaz sem ji moral s strahom povedati, da ničesar nimam. Tedaj si zakrije obraz z rokami in glasno zajoka. Solze, katere je tako dolgo zadrževala, so ji sedaj pritekale — in jaz je nisem mogel tolažiti.

»Klara,« ji rečem s tresočim glasom, »pomiri se vendar! Morda bomo kmalu vse prestali. Kdo ve, če ne bodeva tudi midva kmalu poklicana v boljše življenje!«

Takoj utihne; s solznimi očmi me pogleda in srčno reče: »Kakor je božja volja, oče!«

Od tedaj ni jokala nikoli več v moji prisotnosti. Jodi se ni dotaknila, pač pa jo je nesla nekemu ubožcu. Odslej nisva imela nobenega veselja več.

(Dalje prihodnjije.)

d Kdo ve o Francetu Šivc, ki je služil pri 27. pp. 13. komp. v p. 48. Pogreša se od meseca novembra 1914 od bitke pri Lvovu. Naj se blagovoli sporočiti Apoloniji Šivc, Iška vas št. 12, p. Ig pri Ljubljani. Stroški se povrnejo.

d Kdo ve kaj o vojaku Tomažu Puklavcu pp. št. 27. 7. feldkomp. II. vod. Zadnjič se je odslasil iz Rusije iz mesta Sistram 24. maja 1915. Istega leta so ga videli njegovi prijatelji v selu Stefanija na Ruskem. Za vsako pojasnilo bo hvaležna njegova žena Terezija Puklavc, Slatine, p. Rečica ob Paki, štaj. Stroški se povrnejo.

Ste prehlajeni? Imate bolečine v prsih? V grlu? Ali kašljate? Imate nahod? — Dobri prijatelji v takih hudih dneh Vam je Fellerjev Elza fluid! 6 dvojnatih ali 2 veliki specialni steklenici 27 K. Zagorski sok zoper kašelj in prsne bolečine 1 steklenica 5 K.

Slaba hrana Vam je pokvarila želodec? Fellerjeve prave Elza-kroglice ga spravijo v red! 6 škatlic 12 K. Omot in poštnina posebej a najceneje! Eugen V. Feller, Stubica donja, Elza trg št. 16, Hrvatska. B

Vsak neorganiziran kmet škoduje moči kmetškega stanu. Zato vsi v Kmetске zveze!

Konja, kobilu ali žreba, šekastejša najraje belega z rudečimi lisami „šeka“ kupim. Naslov: M. Jeras, posestnik Ribnica 148.

Domačo semensko deteljo, volno in predivo kupi vsako množino Fran Pogačnik v Ljubljani, Dunajska cesta 36.

Zaloga pohištva in tapet delavnica
BRATA SEVER
Ljubljana, Gosposvetska cesta (Kotlizej)
priprave vsakovrstno pohištvo
— — — po zmernih cenah. — — —
Vabimo na ogled! Vabimo na ogled!

Poročne prstane
ima v zalogi
Josip Janko urar v Kamniku na Štuni
(nasproti farne cerkve.)

Kupim vsakovrstne stare šivalne stroje. Prodajam pa 1 fini gramatični gostilniški godbeni avtomat in eno novo obleko za požarno brambo. L. Rebolj, Kranj

Preklic.
Marija Marc iz Srebrnič, preklicujem žalitve, ki sem jih govorila dne 5. januarja 1920 javno glede gospodične Julke Sajatove iz Šmihela in jih obžalujem.
Srebrniče, dne 24. januarja 1920.
Marija Marc.

Preklic.
Marija Marc iz Srebrnič, preklicujem žalitve, ki sem jih govorila dne 5. januarja 1920 javno glede g. kaplana Turšiča Leopolda iz Šmihela in jih obžalujem.
Srebrniče, dne 24. januarja 1920.
Marija Marc.

ORLIC. P 146/18
26
Skrbstvena zadeva Marije Sliivnik na Rečici št. 5.
V nedeljo dne 1. februarja 1920 se vrši na Bledu-Rečici št. 5. nasproti hotela »Magnet« prestovoljna javna dražba sedeže živine:
1 kobilu v starosti 8 let z izključno c. K 8000.
1 kobilu „ „ 1 1/2 „ „ „ K 3000.
1 vol „ „ 2 „ „ „ „ K 1800.
2 teleti „ „ 1/2 „ „ „ „ K 800.
5 ovac „ „ „ „ „ „ K 750.
Pod izključno ceno se ne bo prodalo.
Najvišji ponudnik je plačati takoj na roki sodnega odposlanca.
Pričetek dražbe ob 2 uri popoldne.

Kr. okrajna sodnica v Radovljici.

Resna ženitna ponudba.
Dobro stoječi samski obrtnik, srednje starosti, želi znanja za takojšnjo ženitev. Prednost imajo lepa dekleta brez premoženja kakoršnegakoli stana do 24 let. Ponudbe do 3. februarja pod Tiha sreča 342. na upravo »Domoljuba«.

ČEVLJE moške in ženske,
fino in zajamč prist. roč. delo, krasne amerik. fazone, najboljše rujavo ali črno usnje in prstni trpežni podplati. Razpoš. po K 270; krasne boks čevlje po K 300 in K 360 par ve etr ovira s cevji R. Štern-ovi Čevlje: 03 Slovenija. — Natoč te centi! Cene: e kakovosti od 100 — K napre.

Brinje samo prvovrstno blago, se dobi pri Fran Pogačniku v Ljubljani, Dunajska c. 36.

Nova smrt

za podrane in miši, katere se zmore popolnoma in zanesljivo zatreti le z novo 10 let raelivo iznajdbo avtomatično past »Samostavjanke« v eni noči se lahko vjame 20-30 miši ali podgan. Za vsepeh jatečjo množico prizanjalna pisma. Cena z navodilom za en korn, 1 vrste nekoliko večji K 25- II, vrste malo manjši K 16. Cenena narečila se prosijo pod »Samostavjanke« na informacijski zavod Drago Beveljak, Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5.

Ali ste že naročili „Domoljuba“?

Kuverte s firmo, pisma, račune itd.

izvršuje natančno po naročilu

Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Hočete obdržati svojo lepoto? Hočete imeti kakor baržun mehkobo kože? Hočete so imeti peg, mozoljev in ogrcev?

Uporabljajte Fellerjevo pravo Elza obrazno, kožo obvarujočo pomado! Občudovani bode! Zavidani! 1 lonček 6- K. No. III, močnejše vrste 9 K. K temu Fellerjevo najfinejšo Hlijnomlečno milo 15 K.

Hočete imeti lepe, zdrave lasje? Fellerjeva prava Elza Tannoehina pomada za rast las doseže bujne lasje! Zaproči prihaj, prera-

razno odsvenje. Zabranj plešo! 1 lonček 6 K. No. III 9 K. K temu močno terovo milo za umivanje glave 8 K. Sampen 1 K. Mazilo za brke 1 K 80 v in 2 K 50 vin.

Močujo Vas kurja ocesa?

Fellerjev pravi turistijski obliž učinkuje brez bolečin, hitro in zanesljivo! Nobenih kurjih oces več! Nobenih žuljev! Nobene trde kože! Mala skatljica 3 K 50 v, velika skatljica 5 K 50 v.

Zelite se kaj? Fellerjeva Elza umijvalne pastile (Kolonjska voda) 1 skatla 5- K.

Fellerjev uspalni prašek proti potenju 1 skatlja 5 K. Fellerjev mentolni črtnik zoper glavno- in zobobol 1 skatljica 3 K 50 v.

Fellerjev Elza fluid 6 dvojnatih ali 2 veliki steklenici specialni 27 K.

Najboljši parfum z najfinejšim duhom od 8 K naprej. Najfinejši Hega-puder Dr. Kluger, bel, roza in rumen, 1 vel. skatljica 12 K.

Močna Francovka v steklenicah po 6 K in 16 K. Ovoj in poštnina posebej a najceneje. — Eogen V. Feller, lekarnar, Stubica Donja, Elzatroj št. 16, Hrvatska.

Primežaj krmi Mastin

enkrat na teden eno pest. Ob pomanjkanju krme ko se uporabljajo nadomestilna sredstva za krmlila pa se primeža dvakrat na teden. Prašek Mastin, dietetično sredstvo, za živino, je dobil najvišje kolajne na razstavah v Londonu, a Parizu, v Rimu in na Dunaju. Tisoči gospodarjev hvallijo Mastin, ko ga enkrat poiskusijo, in ga ponovno rabijo. 5 zavojev praška Mastin zadostuje za 6 mesecev za enega praščaka ali vola.

Ako se Mastin pri vas v lekarnah in trgovinah ne dobi, potem ga naročite po pošti, 5 zavojev Mastina 20-50 poštnine prosto na dom.

Mazilo zoper garje

(naftomazilo) uniči pri ljudeh in živalih, garje, lišaj, srbečico, kožne bolezni, izpuščaje, No smrdi, nemaže perilo. 1 lonček 6 kron. Po pošti kron 9-50 v.

Lekarna Trnkóczy

Ljubljana, Kranjsko. Zraven rožova.

Čebelni vosek

suhe satine in odpadke sveč kupuje po najvišji dnevni ceni J. Kopač, svečar v Ljubljani, Gosposvetska c, 90. Sp. Šiška.

Durolit smole prosti specialni asfaltni strešni papir

dobavlja

„Asphalton“ ako jska družba za asfalt in kemično tehnično industrijo Dunaj IX. Liechtensteinstrasse 20. Tovarni: Dunaj-Brno 5327

Lepo črno letošnje

oddaja v vsaki množini in po nizki ceni trdka Ivan Jelačin, Ljubljana, Emonska cesta 2.

Zenske lasje

rezane in mešane kupuje v vsaki množini po najvišji ceni Matija Podkrajšek brivec, Ljubljana, Sv. Petra cesta 32.

Cementna strešna opeka

najbolj trpežne vrste se dobi pri trdki Ivan Jelačin, Ljubljana Emonska cesta 2. 4798

Svilena in žimnata mlinska sita

(paitlji) vseh vrst se dobe v trgovini A. Čadež, Ljubljana, Kolodvorska ul. 35, nasproti „Stare Tišlorjeve gostilne“.

Barva

za barvanje oblike je zopet dospela: črna, modra (plava), zelena, rdeča in siva v zavrtkih po K 1-3

Razpešilja vsako množino po pošti **KAROL LOIBNER, CELJE.**

za zelenjad kakor: zelje, ohrovti, kolerabice, peteršilj, ropo, solatno peso, endivje, spinac in dr. kupuje trgovina semenja „Seko“, Zagreb, kamor naj se pošiljajo vzorci z označeno ceno in množino

LJUDSKA POSOJILNICA

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta št. 6 obrestuje hranilne vloge po čistih

3%

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in je imela koncem marca 1919 nad 40 milijonov kron vlog in nad 1 milijon enstotisoč kron rezervnih zakladov.

Ljudska posojilnica stoji pod neposrednim državnim nadzorstvom.